

YÜCE DİVAN

Esas sayısı : 1981/1

Karar sayısı : 1982/2

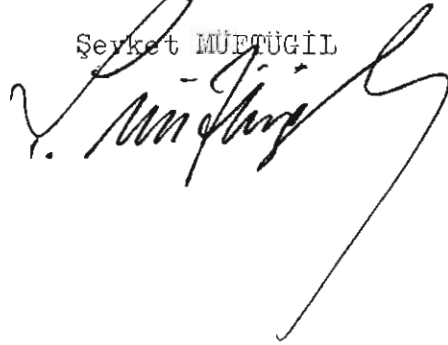
Karar günü : 13.4.1982

KARŞIOY YAZISI

Kararın, "Malatya, Üsküdar ve İstanbul-Bomonti'deki taşınmaz mallar alımındaki yolsuzluklar" başlıklı bölümünün IX. kesimine ilişkin olup, birlikte karşıoy kullandığımız konuda Sayın Üye Selâhattin METİN tarafından; "Eşrefpaşa, Boyabat, Sinop inşaatları ile ilgili yolsuzluklar" başlıklı bölümünün VI-A ve VII-A kesimlerine ilişkin olup, birlikte karşıoy kullandığımız Sayın Başkanvekili Ahmet H.BOYACIOĞLU, tarafından açıklanan karşıoy gerekçelerine aynen katılıyorum.

Başkan

Şirket MÜFTÜGİL

YÜCE DİVAN

Esas sayısı : 1981/1

Karar sayısı : 1982/2

Karar günü : 13.4.1982

KARŞIOY YAZISI

I- Toplanan deliller, sanık Bekir Sami AKAY'ın görevini kötüye kullandığının kabulüne ve hakkında mahkûmiyet hükmü tesisine yeterli görülememiştir. Bundan başka, olayın cereyan tarzı ve bu sanığın gerek dosya içeriğinden anlaşılan gerek duruşmada bizzat saptanan kişiliği, hakkında hükmedilmiş bulunan kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezanın, 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanun'un 4. maddesi uyarınca ağır para cezasına çevrilmesinin yerinde ve Yasa Koyucunun da iradesine uygun olacağı kanaatini vermektedir.

Bu düşünce ve kanaatle, sanık Bekir Sami AKAY'ın hükümlülüğüne, ayrıca mahkûm edildiği kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezanın, 647 sayılı Kanunun 4. maddesi gereğince ağır para cezasına çevrilmemesine ilişkin olarak verilen çokluk görüş ve kararına karşıyım.

II- Keza elde olunan deliller, sanık Abdurrahim TERZİOĞLU'nun görevini kasten ihmal ettiği kanaatini vermemektedir. Ayrıca bu sanığın kişiliği ve olayın oluş biçimi nazarı dikkate alındığında, hakkında hükümlenen kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezanın, 647 sayılı Kanunun 4. maddesi uyarınca ağır para cezasına çevrilmesinin yerinde olacağı kanısını uyandırmıştır.

Sanık Abdurrahim TERZİOĞLU hakkındaki çoğunluk görüş ve kararına da bu nedenlerle katılmıyorum.

Ahmet H. BOYACIOĞLU
Başkanvekili

YÜCE DİVAN

Esas sayısı : 1981/1

Karar sayısı : 1982/2

Karar günü : 13.4.1982

KARŞIOY YAZISI

1- Sosyal Güvenlik Eakanlığına bağlı Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğünce Malatya ve Üsküdar'da, Bağ-Kur Genel Müdürlüğünce İstanbul-Bomonti'de taşınmaz mal alımları işlemlerinde görevi kötüye kullandığı sübuta eren eski Bakan sanık Hilmi İŞGÜZAR'a TCK'nun 240. maddesi gereğince tayin olunan cezanın aşağı sınırının aşılmasına neden ulunmadığı;

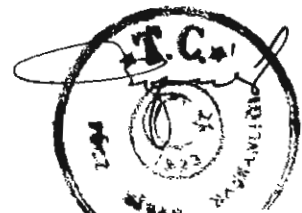
2- Sanık Kazım ERDEM'in, eski Bakan sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın taşınmaz mal alımlarındaki görevi kötüye kullanma suçuna katıldığı dosya içeriğine göre sabit olmadığından beraatına karar verilmesi gerektiği;

3- Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğünce Malatya ve Üsküdar'daki taşınmaz mal alımları işlemlerinde görevini kötüye kullandığı sübuta eren eski Genel Müdür sanık Mustafa ENGİNSU'ya TCK'nun 240. maddesi gereğince tayin olunan cezanın aşağı sınırının aşılmasına neden bulunmadığı;

4- Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğünün, Üsküdar'daki taşınmaz mal alımları işlemlerinde eski Yönetim Kurulu üyesi sanık Hamdi NUHOÇLU'nun dosya içeriğine göre görevini kötüye kullanma suçu sübuta ermediğinden beraatına karar verilmesi;

5- Sosyal Sigortalar Kurumu Yönetim Kurulu eski üyesi sanık Hamdi NUHOÇLU'nun Üsküdar'daki taşınmaz mal alımları işlemlerinde görevini kötüye kullanma suçuna katıldığı dosya içeriğine göre sübuta eremeyen sanık Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün beraatına karar verilmesi;

6- Üsküdar'da taşınmaz mal alımlarında görevi kötüye kullanma suçundan sanıklar Sosyal Sigortalar Kurumu Yönetim Kurulu eski üyeleri

Esas sayısı : 1981/1

Karar sayısı : 1982/2

Fehmi CÖNK, Ekrem ÖZKILIÇ, Mehmet AKGEMCİ, Refik BAYDUR, Savaş BENLİ ve Mehmet Selami ÇEKMEGİL'in dosya içeriğine göre suçları sabit olmadığından beraatlarına karar verilmesi;

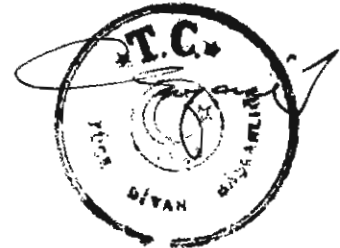
7- Bağ-Kur ile ilgili İstanbul-Bomonti'de taşınmaz mal alımında görevini kötüye kullanma suçu sabit olan sanık Bağ-Kur eski Genel Müdürü Cavit DİNÇEL'e TCK'nun 240. maddesi gereğince verilen cezanın aşağı sınırının aşılması için bir neden bulunmadığı;

8- Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğünce İzmir-Eşrefpaşa, Boyabat ve Sinop'ta yaptırılmakta olan sağlık tesislerinin müteahhidi Ali YILDIZ yararına yetki ve nüfuzunu kullanmak ve adigeçenin fazla istihkak almasını sağlamak karşılığında bir apartman dairesi satın aldığı ve oğlu adına tescilini temin ettiği iddiası dosya içeriğine göre görevini kötüye kullanma niteliğinde olduğundan sanık eski Bakan Hilmi İŞGÜZAR'ın TCK'nun 240. maddesi gereğince tecziyesi gerektiği;

9- Sosyal Güvenlik eski Bakanı Hilmi İŞGÜZAR'a bakanlık yetki ve nüfuzunu kendi yararına kullanması için birmilyon ellibin lira rüşvet vererek apartman dairesini almasını sağlama suçu dosya içeriğine göre sabit bulunmadığından Ali YILDIZ'ın beraatına karar verilmesi gerektiği;

10- Rüşvet konusu daireyi kendi üzerine tescil ettirmek suretiyle gizleyen ve bu suretle TCK'nun 296. maddesinde yazılı suçu işlediği dosya içeriğine göre sabit olmayan Hasan İŞGÜZAR'ın beraatına karar verilmesi gerektiği;

11- Sosyal Sigortalar Kurumu İzmir-Eşrefpaşa hastane inşaatının kontrol mühendisi sanık Cahit ÖZKARA'nın görevini kötüye kullandığı dosya içeriğine göre sabit olmadığından beraatına karar verilmesi gerektiği;

Esas sayısı : 1981/1

Karar sayısı : 1982/2

12- İzmir-Eşrefpaşa Hastanesi inşaatı kontrol mühendisi Cahit ÖZKARA'nın düzenlediği hakediş raporları ile işlediği görevi kötüye kullanma suçundan dolayı TCK'nun 240. maddesi gereğince hakkında tayin edilen cezanın aşağı sınırının aşılması için bir neden olmadığı;

13- Sosyal Sigortalar Kurumu hastane inşaatlarında görevini kötüye kullandığı dosya içeriğine göre sabit olmayan eski Genel Müdür Yardımcısı Bekir Sami AKAY'ın beraatına karar verilmesi gerektiği;

14- Sosyal Sigortalar Kurumu hastane inşaatlarında görevini savsadiğı dosya içeriğine göre sabit olmayan Kurum Yapı İşleri Dairesi eski Başkanı sanık Abdurrahim TERZİOĞLU'nun dosya içeriğine göre suç sabit olmadığından beraatına karar verilmesi gerektiği;

15- Sosyal Sigortalar Kurumu fonlarının ilgili mevzuata, Bakanlar Kurulu kararına, yıllık finansman-yatırım programlarına ve Yönetim Kurulu kararına aykırı olarak bazı bankalara yatırılmasını sağlamak suretiyle görevini kötüye kullanmak suçundan sanık Sosyal Güvenlik eski Bakanı Hilmi İŞGÜZAR'a, sübuta eren eyleminden dolayı TCK'nun 240. maddesine göre tayin olunan cezanın aşağı sınırının aşılmasına bir neden olmadığı ve memuriyetten yoksun kılınma cezasının hükümlülük süresi kadar verilmesi;

16- Sosyal Sigortalar Kurumu fonlarını ilgili mevzuata ve Bakanlar Kurulu kararını, yıllık finansman-yatırım programlarına ve Yönetim Kurulu kararlarına aykırı olarak bazı bankalara yatırmak suretiyle görevi kötüye kullanmak suçundan sanık Kurum eski Genel Müdürü Mustafa ENGİMSU'nun sabit görülen eylemi dolayısıyla TCK'nun 240. maddesi gereğince hakkında tayin olunan cezanın aşağı sınırının aşılmasına bir neden olmadığı ve ceza süresi kadar memuriyetten yoksun kılınması gerektiği;

oyundayım.

Uye

Ahmet ZEYNELOĞLU

YÜCE DİVAN

Esas sayısı : 1981/1

Karar sayısı : 1982/2

Karar günü : 13.4.1982

KARŞIOY YAZISI

1- Sosyal Sigortalar Kurumu Emlâk İşleri eski Daire Başkan Yardımcısı ve Malatya arsaları Ekspertiz Heyeti Başkanı olan sanık Nihat BİLGİN'e görevini kötüye kullanmak suçundan verilen mahkûmiyet kararının ertelenmesine;

a- Sanığın uzun yıllar bu kurumda çalışmış deneyimli bir memur olması,

b- Buna rağmen gerekçeli kararda açıklandığı üzere, kendi kurumundan çok satıcıların menfaatlerini gözeten bir tutum izler duruma girmek suretiyle görevini kötüye kullanmış bulunması karşısında böyle bir sanığın, bu atıfetten yararlandırılmasının erteleme müessesesinin amacına uygun düşmeyeceği kanaatinde olduğumdan; karşıyım.

2- Üsküdar taşınmaz mal alımlarında görevini ihmâl etmek suçundan hükümlülüklerine karar verilen Yönetim Kurulu Üyelerinden Dr. Fehmi CÖNK ile Mehmet Selami ÇEKMEÇİL'in dava konusu olaydaki fiil ve hareketlerinde cürüm kastı bulunmadığı ve bu sebeple beraetlerine karar verilmesi gerektiği kanaatine vardığımdan; ayrıca sanıklar için özellikle kararda açıklanan durum ve tutumları karşısında, mahkûm edildikleri kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezalarının paraya çevrilmesinin daha uygun olacağını düşündüğümden, aksine tecelli eden çoğunluk oyuna karşıyım.

3- 200 milyon lira keşif bedelli SSK Sinop Hastane ve Hemşire Koleji İnşaatı ihalesinde sanık yüklenici Ali YILDIZ'ın 6.014.000.-tl. tutan geçici teminatını Kuruma irat kaydetmesi gerekirken mevzuata aykırı olarak geri veren SSK eski Genel Müdürü sanık Mustafa ENGİNSU'nun fiili, görevini kötüye kullanmak suçunu oluşturduğu halde, beraeti-

Esas sayısı : 1981/1

Karar sayısı : 1982/2

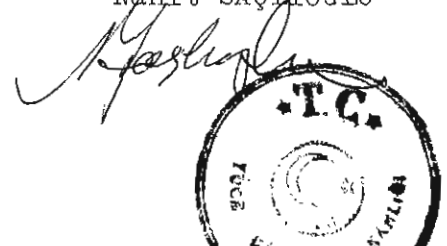
ne karar verilmesine, Sayın Üye Muammer TURAN'ın karşıoy yazısındaki gerekçelerle muhalifim.

4- Sosyal Sigortalar Kurumu'na ait fonların bazı bankalara usulsüz ve icapsız olarak aktarılmasının sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın etkisi ile meydana geldiğine, Yüce Divan'ca kanaat getirilmiş, ancak, sanığın fiili, çoğunluk tarafından, görevini kötüye kullanmak olarak nitelendirilmiştir.

Hema Traktör Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi'nin yurt dışından ithal ettiği traktörlerin bedellerinin vadesinde şirket tarafından ödenemeyip, borcun Yapı ve Kredi Bankası ile Vakıflar Bankası kaynaklarından yararlanılarak ödenmesi, vadelere paralel tarihlerde ise S.S.Kurumu tarafından bu bankalara 900 milyon TL yatırılması, keza aynı tarihlerde Hema'nın ortaklarından Ahmet HATTAT'ın Yılmaz TURAN'a 4.600.000,-TL ödemesi, Yılmaz TURAN'la Hilmi İŞGÜZAR arasında sıkı ilişki bulunduğunun anlaşılması ve o tarihlerde (13.7.1978) Hilmi İŞGÜZAR'ın oğlu Hasan İŞGÜZAR'la, kardeşi Ayşe Handan DURSUN'a, Çankaya Ant Sokakta alınan iki dairenin bedelinin Yılmaz TURAN tarafından ödendiğinin sübuta ermesi; rüşvet suçunun Türk Ceza Kanunundaki tanımı ve bu suçun da zina, casusluk v.s. gibi somut delilleri kolay bulunmadığı için sübutuna mutlaka kira sözleşmelerindeki cinsinden rüşvet mukaveleleri ile değil fakat bunun varlığını kabul ettirecek delillerin yanısıra olayların cereyan tarzı, karine, emare ve mantıki istidlâllerle de gidilmesinin mümkün olması yani suçun mahiyetinin vicdani kanaate geniş ölçüde yer vermesi nedenleriyle sanığın suçunun TCK 213/2. maddesine uyduğu kanaatine vardığımdan aksine beliren çoğunluk oyuna karşıyım.

Üye

Nahit SAÇLIOĞLU

YÜCE DİVAN

Esas sayısı : 1981/1

Karar Sayısı : 1982/2

Karar günü : 13.4.1982

KARŞIOY YAZISI

MALATYA, ÜSKÜDAR ve İSTANBUL-BOMONTİ'DEKİ TAŞINMAZ MALLAR ALI-MINDAKİ YOLSUZLUKLAR:

L- Sosyal Güvenlik eski Bakanı sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın bu yolsuzluklardaki eyleminin niteliği:

Milli Güvenlik Konseyi'nin 2.2.1981 günlü 8 sayılı kararının dayanağı olan, (9/1) numaralı Soruşturma Komisyonu Raporunda, Malatya, Üsküdar ve İstanbul Bomonti'deki taşınmaz mal alımlarında sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın, Kazım ERDEM'den rüşvet aldığı ileri sürülerek TCK'nun 213/2 ve 225. maddelerine göre Yüce Divan'a sevki önerilmiş, Yüce Divan'da yapılan yargılamada, Cumhuriyet Başsavcılığınca eski Bakan Hilmi İŞGÜZAR'ın TCK'nun 240. ve 80. maddeleri ile cezalandırılması istenilmiştir.

Yüce Divan çoğunluğunca, bu taşınmaz mal alımları işlemlerinde, görevi kötüye kullandığı sabit görülen sanık Hilmi İŞGÜZAR TCK'nun 240. ve 80. maddeleriyle cezalandırılmıştır.

Sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın eyleminin görevi kötüye kullanma ile ilgili TCK'nun 240. maddesine ya da 213/2. maddesindeki yasal olmayan bir işi yapmak üzere rüşvet alma niteliğinde olup olmadığı üzerinde durulmalıdır.

TCK'nun 202. madde ile başlayan 281. maddede son bulan fasılları, "Üçüncü bâb"ı oluşturan "Devlet Aleyhine İşlenen Cürümler"e dahil bulunmaktadır. Bu cürümler arasında rüşvet alma, rüşvet verme, rüşvete aracılık etme, memurun görevi kötüye kullanma eylemleri de yer almaktadır.

9.7.1961 günlü, 334 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasınının 105. maddesinin ikinci fıkrasında, her bakanın, yetkisi içindeki işlerden ve emri altındakilerin eylem ve işlemlerinden ayrıca sorumlu olduğu esas kabul edilmiştir. Bu siyasî sorumluluk yanında, Anayasa ve yürür-

Esas sayısı : 1981/1

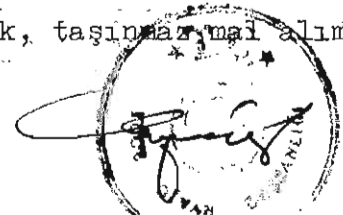
Karar sayısı : 1982/2

lükteki kanunlarda bakanların hukukî ve cezaî sorumluluklarını ortadan kaldıran bir hüküm bulunmamaktadır. Kamu hizmetini üstlenen kişilerin hakları kadar, sorumluluklarının da bulunması "yasalara uyma", "hukuk nizamına bağlı olma" ilkesinin bir sonucudur.

TCK'nun, rüşveti tanımlayan 211. maddesinde "Hükûmete... ait bir işle tavgif..." edilenler arasında bakanların bulunmadığı ileri sürülemez. TCK'nun 279. maddesinin anlamı da, uygulama bakımından bakanların memur sayıldığını doğrulamaktadır. Demek oluyor ki, bir bakanın, bakanlığına bağlı, bir kuruluşun işlemlerinde yolsuzluğu saptandığı takdirde, rüşvet alma ve görevi kötüye kullanma gibi suçlardan yargılanıp cezalandırılması yoluna gidilebilir.

Sosyal Güvenlik Bakanlığının kuruluş kanununun olmaması, 4792 sayılı Kanuna tabi Sosyal Sigortalar Kurumu ile 1497 sayılı Kanunla kurulan Bağ-Kur'un çalışmalarını yönetim kurulları ve diğer organlar eliyle sürdürmeleri, kendi işlerliklerini kendileri sağlayan birer ünite olmaları, bu kuruluşların Sosyal Güvenlik Bakanlığına bağlı olmadığı anlamına gelmez. Vesayet makamı sıfatıyla denetim görevi bulunan bakanın doğrudan ya da dolaylı olan eylem ve işlemlerinin yapacağı girişimlerin kurumların çalışmalarına etkili olacağı tartışılmayacak kadar açıktır. Bu nedenle, bu iki kurumun taşınmaz mal alımlarında bakanın sağladığı kişisel "menfaat" in rüşvet alma niteliğinde olup olmadığı üzerinde durulmalıdır.

Toplanan delil ve belgelere göre eski Bakan Hilmi İŞGÜZAR'ın 400 bin liraya aşan otel giderleri ile terzi ve mobilya paralarının, hakkında rüşvet vermektan kamu davası açılan, taşınmaz malların satımını organize eden, sanık Kazım ERDEM tarafından ödendiği, saptanmıştır. Yürürlükteki mevzuatı, bilerek, yanlış uygulayan ve uygulatan Bakanın eylemi görevi kötüye kullanma suçunu oluşturur. Ancak, taşınmaz mal alimin-

Esas sayısı : 1981/1

Karar sayısı : 1982/2

da az önce değinildiği gibi sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın "menfaat" sağladığı, ortaya çıkmıştır. Kararın olaylar kısmında yasal olmayan işlemlerin gelişim biçimi açıklandığı için bu yönü tekrarlamaya gerek görülmemiştir. Eski Bakanın eylemi, yasal olmayan bir işi yapma karşılığı rüşvet alma olarak gerçekleşmiştir.

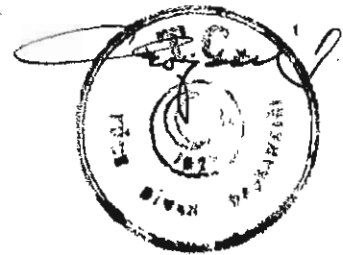
Bu nedenle TCK'nun 213/2. maddesi yerine TCK'nun 240. maddesi uyarınca uygulama yapılmasına karşıyım.

II- Toplanan deliller eski Bakan sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın ve Sosyal Sigortalar Kurumu eski genel müdürü sanık Mustafa ENGİNSU'nun tutum ve etkisini ortaya koyduğuna göre SSK Emlâk İşleri eski Daire Başkan Yardımcısı ve Malatya Ekspörtiz Heyeti Başkanı sanık Nihat BİLGİN'in görevi kötüye kullanma suçundan beraatına karar verilmesi gerekir.

334 sayılı Anayasanın 125. ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 11. maddelerinde bir memurun kanunsuz emri yerine getirmeyerek, yazılı emir verilmesini istemesi öngörülmüştür. Ancak, sanık memurun o tarihte, içinde bulunduğu koşullar bakımından bu yola seçmesi olanak dışıdır. Görevden alınma gibi bir endişe içerisinde olan, hiçbir güvenesi bulunmayan bir memurdan yukarıda sözü edilen hükümler uyarınca yazılı emir isteme girişimi beklenmemelidir. Yaptığı işlemlerde özel bir saikle hareket ettiği, adları geçen sanıkların eylemlerine bilerek katıldığı da sabit değildir. Sanığa 647 sayılı Kanunun 6. maddesinin uygulanması nedeniyle aynı gerekçe ile kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezasının 4. maddesi uyarınca paraya çevrilmesi gerekir.

Bu nedenlerle, sanık Nihat BİLGİN hakkındaki karara katılmıyorum.

III- Üsküdar arsalari alim işlemlerinde, SSK Yönetim Kurulu üyeleri Mehmet AKCEMÇİ, Ekrem ÖZKILIÇ ve Refik BAYDUR'un özel bir çaba gösterdikleri, maksatlı hareket ettikleri, birleştirilmesi mümkün hale getirilmeyen parsellerin alınmasında kayırma yoluna gittikleri anlaşılabilir.

Esas sayısı : 1981/1

Karar sayısı : 1982/2

mamıştır, Sanık Nihat BİLGİN'le ilgili karşıoy yazısının son kısmı, bu sanıklar için de söz konusudur.

IV- BOMONTI arsasının alımından dolayı Bağ-Kur eski genel müdürü sanık Cavit DİNÇEL'in, beraatlarına karar verilen yönetim kurulu üyelerinin eylemlerini aşan ve görevi kötüye kullanma suçunu oluşturan bir eylemi, toplanan delillerle sübuta ermiş olarak kabul edilemez. Sanığın, Kent Otelde karşılaştığı Kazım ERDEM'e arsayı alabileceklerinden söz etmesi, alımdan sonra peşin ödeme, yapının bitim ve teslim tarihine kadar bir yüzde ilâvesi mahkûmiyete yeter sayılamaz. Sanığın Kurumu zararlandırmak, satıcıya yarar sağlamak istediği, "özel kasıt"la hareket ettiği gerçekleşmemiştir. Cezanın "şahsiliği" ilkesi karşısında davranışları, eylem ve işlemleri cezanın aşağı sınırının aşılmasını da gerektirmemektedir.

Bu nedenle mahkûmiyete ve uygulamaya karşıyım.

ESREFFAŞA, BOYABAT, SİNOP İNŞAATI İLE İLGİLİ YOLSUZLUKLAR:

I- Toplanan deliller, Sosyal Sigortalar Kurumu Hastane İnşaatlarında eski genel müdür yardımcısı sanık Bekir Sami AKAY'ın TCK'nun 240. ve 80. maddeleriyle cezalandırılmasına yeterli bulunmamaktadır. İnşaatla ilgili ünitelerin bu sanığın görev alanına konulmuş olması, görevi kötüye kullandığını ispatlayamaz. Bekir Sami AKAY'ın, hakediş raporlarının incelenmesi, indirme ve yükseltme yoluna gidilmesi, kontrol mühendislerinin hastane inşaat yerlerinde görevlendirilmeleri gibi işlemlerde özel bir maksatla hareket ettiği sübuta ermemiştir. Tanık sözleri, sanığın bu suçu işlemeçliğine ilişkin savunmasını doğrulamaktadır. "Ben mühendislerimi ezdirmem" diyen sanık, görev süresi içerisinde ağır koşullar içerisinde, görevini yapmaya çalışmış bulunmaktadır. Bayındırlık işleri genel şartnamesinin 33. maddesinin beşinci fıkrası ile SSK'nun İnşaat İşleri talimatınının 13. maddesinin 1/g bendi uyarınca

Esas sayısı : 1981/1
Karar sayısı : 1982/2

hakediş raporlarının merkezde incelenmesi ve düzeltilmesi sırasında "Bakan böyle istiyor" demiş olması sanığın keyfi hareket ettiğini, bilerek yüklenici sanık Ali YILDIZ'ı koruduğunu, böylece, görevi kötüye kullandığını ispatlayan mahkûmiyete yeter bir delil sayılamaz.

Bu nedenle sanık Bekir Sami AKAY'ın cezalandırılmasına, verilen kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezanın paraya çevrilmesine karşıyım.

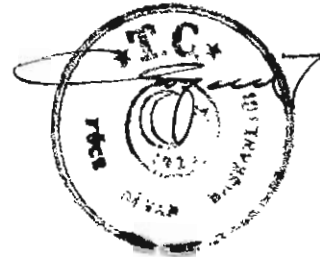
II- Sosyal Sigortalar Kurumu Hastane inşaatlarında görevini savsadığı nedeniyle TCK'nun olay tarihinde yürürlükte bulunan 230/2, 80. maddeleri uyarınca hüküm giyen ESK Yapı İşleri Dairesi eski Başkanı sanık Abdurrahim TERZİOĞLU'nun, görevini yasal olarak yerine getirdiği hususundaki savunması, tanık sözleri, hakediş raporları ve diğer belgelerle doğrulanmıştır. Sanığın görevini yapmadığı ya da geç yaptığı hususunda hükümlülüğünü gerektiren yeter delil elde edilememiştir. Suçun manevi ögesi olan kastın varlığını gösteren delil de bulunmamaktadır. İzmir-Eşrefpaşa hastane inşaatı kontrol mühendisliğine, Temmuz 1978'de atanan Cahit ÖZKARA'nın bu atama işlemine karşı olan sanık Abdurrahim TERZİOĞLU ile aynı dairede çalışıp hakediş raporlarını inceleyen diğer sanıkların beraatları da suçu sabit olmayan bu sanığın durumunu açıklığa kavuşturmaktaadır.

Kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezanın, 647 sayılı Kanunun 6. maddesinin uygulanmasında gözönünde tutulan gerekçeye dayanılarak, 4. maddesi uyarınca paraya çevrilmesi gerekir.

Bu açıklama ile çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

SOSYAL SİGORTALAR KURUMU FONLARININ BANKALARA AKTARILMASI:

Sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın bu olayda görevi kötüye kullandığı Yüce Divan çoğunluğunca kabul edilerek TCK'nun 240. maddesi uyarınca

Esas sayısı : 1981/1

Karar sayısı : 1982/2

cezalandırılması yoluna gidilmiştir. Toplanan deliller karşısında eylemin niteliğinin belli edilmesi gerekir.

Fonların yasal olmayan dağıtımı ile ilgili olarak Ant Sokakta satın alınan iki daire için ayrıca bir soruşturma yapmaya gerek kalmadan duruşmada toplanan deliller olayın aydınlanmasına, sanığın eyleminin niteliğini belirlemeye yeterli bulunmaktadır.

Bir memur tarafından kanunen ve nizamen yapmaya mecbur olduğu şeyi yapmak veya yapmamak için alınan ve başkalarına aldırılan para, hediye (eşya) ve her ne suretle olursa olsun temin edilen sair menfaatlerin rüşvet olduğu TCK'nun 211. maddesinde açıklanmıştır. Tanık sözlerinin ve dosyadaki belgelerin bu açıdan değerlendirilerek CYUK'nun 258. maddesi uyarınca, değişen suç niteliğine göre, esas hakkındaki düşüncede olduğu gibi TCK'nun 213/2. maddesinin uygulanması gerekli bulunmaktadır. Süregelen uygulama, bu tür suçlarda ayrıca dava açılmayacağını doğrulamaktadır.

Açıklandığı üzere TCK'nun 213/2. maddesi yerine, 240. madde ile yapılan uygulamaya katılmıyorum.

Üye

Hüseyin KARANÜSTANTIKOĞLU

YÜCE DİVAN

Esas sayısı : 1981/1

Karar sayısı : 1982/2

Karar günü : 13.4.1982

KARŞIOY YAZISI

1- Sanık Kazım ERDEM, Malatya ve Üsküdar'daki taşınmaz malların SSK'ya satışı işinde, malsahibi Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün aracısı, Bomonti'deki arsa üzerine yapılacak işhanının yine aynı Kuruma satışında da Şark Yağ ve Boya Fabrikaları Anonim Şirketinin yetkililerinden birisi sıfatıyla hareket etmiştir.

Sanık Kazım ERDEM'in, sanık Hilmi İŞGÜZAR için yapmış olduğu harcamaların her türlü ağırlama boyutlarını aştığı; bu harcamaların sanık Hilmi İŞGÜZAR'ı etkisi altına alarak Bakanlık ve bağlı kuruluşlardaki işlerini kolaylıkla yürütmeye; özellikle sözkonusu satışlar dolayısıyla işlenen yolsuzluklara sanık Bakanın göz yummasını ve denetleme görevini yerine getirmekten kaçınmasını sağlamaya matuf olduğu ve bunlarda da başarı sağladığı, kabul edilmiştir.

Türk Ceza Kanunu'nun 64. maddesinin ikinci fıkrasındaki azmettirme, bir kimsenin iradesi üzerinde müessir olarak, ona, belirli bir suç işlemeye karar verdirmektir. Azmettirmede temel unsur; azmettirenin maddi asli failin iradesi üzerinde icra eylediği kesin tesirdir: O suretle ki, azmettiren kişinin suçun işlenmesinde başlıca âmil olması ve maddi asli faili adeta bir alet gibi kullanmasıdır. Bu itibarla, azmettiren kişi ile azmettirilen kişi arasındaki münasebetin mahiyeti, her birinin irade kuvvetlerinin derece farkı, telkin etmek, edilmek kabiliyeti ve bu gibi diğer unsurlar nazara alınmalıdır.

Sosyal Güvenlik Bakanlığına bağlı kuruluşlara söz konusu taşınmaz malların değerlerinin çok üstünde satılması, kanun ve yönetmeliklere aykırı, birtakım olanakların sağlanması düşüncesiyle de olsa, müessir ver-

Esas sayısı :1981/1

Karar sayısı:1982/2

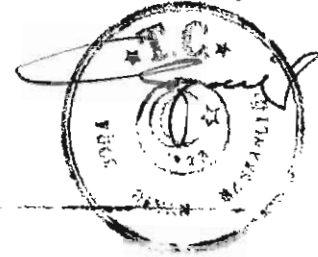
me suçunu oluşturmadan, ağırlama görünümü altında, sanık Bakanın birtakım giderlerinin, sanık Kazım ERDEM tarafından karşılanması, ondâ, suç işleme niyet ve kararını yaratmaya elverişli bir araç olduğu görüşünde değilim:

Sanık eski Bakan Hilmi İŞGÜZAR'ın kişiliği, tahsil derecesi, özellikle biri hukuk olmak üzere iki fakülte bitirmiş olması, memuriyet ve siyasette elde ettiği bilgi ve deneyler gözönünde bulunursa, onun, sanık Kazım ERDEM'in etkisi altında kaldığı ve adeta bir aleti gibi hareket ettiği, düşünülemez.

Bu nedenlerle sanık Kazım ERDEM'in söz konusu görevi kötüye kullanma suçunun işlenmesinde manevi aslî fail olduğu hakkındaki,

2- Sanık Mustafa Kemal DERİNKÖK tarafından Üsküdar'daki taşınmaz malların SSK'na satımında, Yönetim Kurulu eski Üyesi Hamdi NUHOĞLU'nun İstanbul Hilton Oteli'nde kaldığı günlere ait giderlerin karşılanmış olması, onu, görevi kötüye kullanma suçunu işlemeye azmettirdiğinin kabulüne yeter delil teşkil etmediği kanısındayım. Bu nedenle, Kazım ERDEM'in söz konusu suçun işlenmesinde manevi aslî fail olduğu hakkındaki,

3- SSK Yönetim Kurulu eski Üyeleri Ahmet Fuat AZMIÖĞLU, Fehmi CÖNK, Ekrem ÖZKILIÇ, Mehmet AKGEMCİ, Refik BAYDUR ve Savaş BENLİ'nin Malatya'daki taşınmaz mal alımında, Genel Müdürlük önerisini, görevlerinin gerektirdiği şekilde incelemedikleri, özellikle Kurumun Malatya'da rant tesisine gereksinmesi olup olmadığı hususu üzerinde durmadıkları, yönetmelik hükümlerine uymayan ekspertiz raporunu geçerli gördükleri ve sonuçta inşa halindeki bir taşınmaz malın alınmasına karar vererek Kurumun zarara uğramasına neden oldukları sübuta ermiştir.

Esas sayısı :1981/1

Karar sayısı:1982/2

Bu nedenlerle adigeçenlerin beraat ettirilmeleri hakkındaki,

4- Bağ-Kur'un İstanbul-Bomonti'deki taşınmaz mal alımında, Yönetim Kurulu eski Üyeleri Hüseyin ÇINAR, Ahmet Memduh ÜREYEN, Fikret ÇORUH, Hüsamettin SEVENGÜL ve Fehmi GENÇ'in, satınalma komisyonu kararında bulunmadığı halde, arsa bedelinin ödenmesine ve yapılacak işhane için avans verilmesine karar vermeleri ve bu avansın sözleşme koşullarında Kurum yararına meydana getireceği sonuçları ve özellikle satınalma bedelinin indirilmesini gerektirdiğini düşünmemeleri; ayrıca avans olarak ödenen 49.440.295,50 liradan % 35 değer artışı tutarının tenzil edilmemesi; öte yandan arsa bedelinin peşin ödenmesine karar verilirken, arsa değer artışı karşılığı olan 7.475.000 liranın düşülmemesi suretiyle Kurumu büyük zarara uğrattıkları ve görevlerini ihmal ettikleri sabit olmuştur. Bu nedenlerle adigeçen sanıkların beraat ettirilmeleri hakkındaki,

5 - SSK'nun İzmir Eşrefpaşa Hastanesi inşaatında gerçekleri yansıtmayan hakediş raporları düzenleyerek SSK'nu zarara uğratmasına neden olan kontrol mühendisi Cahit ÖZKARA'nın görevini kötüye kullandığı kabul edilmiştir. Arsa Kontrol Mühendisinin, inşaatla yapılmayan işleri yapılmış gibi, getirilmeyen malzemenin getirilmiş gibi gösterilmesi ve bu suretle bilerek gerçeğe uymayan hakedişleri düzenlemesi resmi evrakta sahtekarlık suçunu oluşturur. Olayda, sanık Cahit ÖZKARA, bilerek, mevcut olmayan durumları mevcutmuş gibi göstermiş olduğundan fikri sahtekarlık suçunu işlemiştir. TCK'nun 340. maddesine göre cezalandırılması gerekirken aynı Kanun'un 240. maddesine göre cezalandırılması hakkındaki,

6- Aynı nedenlerle SSK'nun İzmir Eşrefpaşa Hastanesi İnşaatında kontrol mühendisi olan Cahit ÖZKARA ile birlikte, gerçeğe uymayan hak-

Esas sayısı :1981/1

Karar sayısı:1982/2

ediş raporlarını, bilerek, düzenledikleri sabit olduğundan sanık inşaat müteahhidi Ali YILDIZ'ın TCK'nun 64/1 ve 340. maddelerine göre cezalandırılması gerekirken adigeçen sanığın kontrol mühendisini görevi kötüye kullanma suçunun işlenmesine azmettirdiği hakkındaki,

7- SSK'nun İzmir-Eşrefpaşa, Sinop ve Boyabat Hastaneleri inşaatlarında, sanık Erol SÜER, Şeref ŞAHİN ve Kâmil TELCİ'nin görevini ihmâl ettiği konusunda yeter delil bulunduğu halde beraat ettirilmeleri hakkındaki,

8- SSK'nun İzmir-Eşrefpaşa ve Boyabat Hastanesi inşaatlarında sanık Atilla BİLEN'in görevini kötüye kullandığı sübuta erdiği halde beraat ettirilmesi hakkındaki,

9- SSK'nun Sinop ve Boyabat inşaatlarında sanık Vahit ERUZ'un görevini kötüye kullandığı sübuta erdiği halde beraat ettirilmesi hakkındaki,

10- SSK'nun Sinop ve Boyabat Hastane inşaatlarında sanık Şevki ÜLER'in görevini kötüye kullandığı sabit olduğundan beraat ettirilmesi hakkındaki,

11- Sinop Hastanesi inşaatında kontrol mühendisi sanık Metin KÖŞÜK bu inşaata ait ilk üç hakedişi düzenlemiştir. Bu hakedişlerin gerçekleri yansıtmadığı da Mahkemece kabul edilmiştir. Bu karşılıklı yazısının (5) numaralı bölümünde yazılı gerekçelerle, sanığın eylemi TCK'nun 340. maddesine girdiğinden bu maddeye göre cezalandırılması gerekir.

Öte yandan, sanık Metin KÖŞÜK hakkında bir eylemden dolayı TCK'nun 339 ve 240. maddeleri uyarınca açılan kamu davaları TCK'nun 240. maddesine girdiği kabul edilmiş olmasına göre, ayrıca, 339. maddeden dolayı beraat kararı verilmesi CMUK nun aslî ve genel prensiplerine

Esas sayısı : 1981/1

Karar sayısı : 1982/2

aykırıdır. Çünkü sanığa isnat edilen eylem tektir; Mahkemece bu eylemin girdiği kanun maddesine göre ceza tertip edilmeli, vasıftan dolayı beraat kararı verilmemelidir.

Bu nedenlerle, sanığın TCK'nun 339. maddesinden dolayı beraat, ettirilmesi hakkındaki,

12- SSK Sinop ve Boyabat Hastane inşaatlarında kontrol mühendisi olan Sedat ZAIM'ir gerçeğe aykırı olarak hakediş düzenlediği Mahkemece kabul edilmiştir. Bu karşıoy yazısının (5) numaralı bölümünde gösterilen gerekçelerle, sanığın eylemi TCK'nun 340. maddesine girmektedir. Söz konusu eylemin 240. maddede yazılı suçu oluşturduğu hakkındaki,

13- İnşaat müteahhidi Ali YILDIZ'ın SSK Sinop Hastanesi İnşaatı kontrol mühendisleri sanıklar Metin KÖŞÜK ve Sedat ZAIM'in gerçeğe aykırı hakedişler düzenlenmesi eylemlerine katıldığı Mahkemece kabul edilmiştir. Eylemin bu kabulüne göre, bu karşıoy yazısının (5) numaralı bölümündeki gerekçelerle, sanık Ali YILDIZ'ın TCK'nun 64/1 ve 340. maddelerine göre cezalandırılması gerekir.

Bu nedenlerle, sanık Ali YILDIZ'ın eyleminin TCK'nun 64 ve 240. maddelerine girdiği hakkındaki,

14- İnşaat müteahhidi Ali YILDIZ'ın SSK Boyabat Hastanesi Kontrol Mühendisi sanık Sedat ZAIM'in gerçeğe aykırı hakedişler düzenlemesi eylemlerine katıldığı Mahkemece kabul edilmiştir. (5) numaralı bölümde gösterilen gerekçelerle, sanık Ali YILDIZ'ın TCK'nun 64/1 ve 340. maddelerine göre cezalandırılması gerekir. Bu nedenlerle sanık Ali YILDIZ'ın eyleminin TCK'nun 64 ve 240. maddelerine girdiği hakkındaki,

15- Sosyal Sigortalar Kurumu Fonlarının ilgili Mevzuata, Bakanlar Kurulu Kararına, Yıllık Finansman Yatırım Programlarına ve Yönetim Kurulu Kararına aykırı olarak bazı bankalara yatırılmasını sağlayan sanık eski Bakan Hilmi İŞGÜZAR'ın eylemi TCK'nun 213/2. maddesine girmektedir.

Esas sayısı : 1981/1

Karar sayısı: 1982/2

Gerçekten, Mahkemece de kabul edildiği üzere, Hema Şirketinin iki banka aracılığı ile ithal ettiği traktörlere ilişkin olarak düzenlenen poliçeleri vadelerinde ödeyemediği, bu ödemelerin ilgili bankalarca kendi kaynaklarından yapıldığı, SSK'nca da 7.4.1978 - 28.6.1978 tarihleri arasında bu bankalardan birine toplam 300 milyon, diğerine 600 milyon lira yatırıldığı, poliçelerin vade tarihleri ile kurum fonlarının bankalara yatırılması tarihleri arasında bir paralellik bulunduğu, son poliçenin vade tarihini müteakip Hema Şirketi ortaklarından Ahmet HATTAT'ın Yılmaz TURAN'a iki defada olmak üzere toplam 4.600.000.-TL.lık bir ödemede bulunduğu, 18.7.1978 gününde Hilmi İŞGÜZAR'ın oğlu Hasan İŞGÜZAR ile kızı Ayşe Handan DURSUN'un Çankaya'da Kemal GÜNEŞ ve Şükrü ACAR'dan sırasıyla 2.500.000.- ve 2.000.000.-TL.na ayrı ayrı iki daire satın aldıkları, daire bedellerinin Yılmaz TURAN tarafından ödendiği; Yılmaz TURAN ile Hilmi İŞGÜZAR arasında sıkı ilişkiler bulunduğu, toplanan delillerden anlaşılmaktadır.

Hal böyle olunca, rüşvet alma suçu sübuta ermektedir. Yılmaz TURAN'ın, bu ödemeyi, sigorta fonlarının belli bankalara yatırılması karşılığında, Hema Şirketinin gördüğü kolaylıklar nedeniyle ve Hema Şirketinden aldığı para ile yaptığı yolunda kesin deliller bulunmadığı ileri sürülemez.

Bu nedenlerle sanık Hilmi İŞGÜZAR hakkında TCK'nun 240. maddesinin uygulanması hakkındaki,

Çoğunluğun kararına katılmıyorum.

Üye

H. Semih ÖZMERT

YÜCE DİVAN

Esas sayısı :1981/1

Karar sayısı:1982/2

Karar günü :13.4.1982

KARŞIOY YAZISI

1- Dosya içeriği ve toplanan deliller, S.S.K. Emlâk İşleri eski Daire Başkanı yardımcısı ve Malatya İkspertiz Heyeti Başkanı sanık Nihat BİLGİN'in görevini kötüye kullandığının kabulüne elverişli bulunmamaktadır.

Öte yandan olayın cereyan tarzı ve sanığın duruşmada saptanan kişiliği, hakkında hükmedilmiş bulunan kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezanın 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanununun 4. maddesi uyarınca para cezasına çevrilmesinin yerinde ve yasa koyucunun amacına uygun olacağı kanaatını vermektedir. Bu nedenlerle, sanık Bekir Sami AKAY'ın mahkûmiyetine ve tâyin olunan kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezanın para cezasına çevrilmemesine ilişkin çoğunluk kararına karşıyım.

2- Üsküdar arsa alımlarında sanıklar, S.S.K. Yönetim Kurulu eski Üyeleri Fehmi CÖNK, Ekrem ÖZKILIÇ, Mehmet AKGEMCİ, Refik BAYDUR, Savaş BENLİ ve Mehmet Selami ÇETMECİL'in, görevlerini ihmâl ettiklerini ve savunmalarının aksini gösterir deliller gösterilmeden TCK'nun 230 ncu maddesi uyarınca mahkûmiyetlerine karar verilmesine ve tâyin olunan kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezanın, koşulları mevcut olduğu halde 647 sayılı Kanununun 4. maddesi gereğince ağır para cezasına çevrilmemesine ilişkin çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

3- Sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın, Eğrefpaşa, Boyabat ve Sinop'taki hastahane binası inşaatlarında, müteahhit Ali YILDIZ yararına değişik biçimdeki girişimleri, görevlileri etkileme çabaları, memuriyet görevini kötüye kullanma suçunu oluşturduğu, elde olunan deliller rüşvet suçunun tekevvün ettiğinin kabulüne elverişli bulunmadığı halde, adigeçen hakkında TCK'nun 240 ıncı maddesi yerine 213 üncü maddesi uyarınca hüküm tesisine karşıyım.

Q.

Esas Sayısı :1981/1

Karar Sayısı :1982/2

4- Keza, sanık Ali YILDIZ'ın eylemi, Hilmi İŞGÜZAR'ın eylemine bağlı olarak görevi kötüye kullanma suçuna katılma olarak nitelendirilmesi gerekirken TCK'nun 220 nci maddesine göre uygulama yapılmasına katılmıyorum.

5- Sanık Hasan İŞGÜZAR'ın, adına alınan dairenin rüşvet konusu olduğu, rüşveti gizlemek yolunu izlediği yeterli biçimde kanıtlanmadığından beraetine karar verilmesi gerekirken, adigeçen sanık hakkında TCK'nun 296 ncı maddesinin uygulanmasına katılmıyorum.

6- S.S.K. hastahane inşaatlarında görevini kötüye kullandığı sabit görülen sanık Bekir Sami AKAY'ın, bir memurdan beklenen hertürlü çabayı gösterdiği toplanan delillerden anlaşıldığından ve savunmasının aksi de hiçbir suretle ortaya konulmadığından mahkûmiyetine karar verilmesine ve tâyin olunan kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezanın para cezasına çevrilmemesine ilişkin çokluk kararına karşıyım.

Üye

Orhan ONAR

Orhan

YÜCE DIVAN

Esas sayısı :1981/1

Karar sayısı:1982/2

Karar günü :13.4.1982

KARŞIOY YAZISI

Genel olarak gerekçelerine ve sonuçlarına katıldığım Yüce Divan'ın yukarıda tarih ve numarası yazılı kararının kimi kısımlarına aşağıda belirtilen nedenlerle karşıyım:

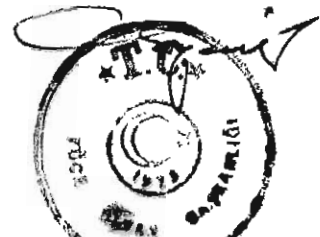
1- Sanık Kazım ERDEM'in, Sosyal Güvenlik eski Bakanı sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın, taşınmaz mal alımlarındaki görevini kötüye kullanma eylemine TCK'nun 64. maddesinde öngörülen şekilde ve mahkûmiyetini gerektirecek nitelikte katıldığı iddiasının, tanık beyanlarına ve olayın oluş biçimine göre sübûta ermediği,

Adıgeçene, bu eyleminden dolayı verilen cezada da, yukarıdaki kabul nedeniyle, cezanın alt sınırının aşılması gerektiği,

2- Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğünce Malatya ve Üsküdar'daki taşınmaz mal alımlarında görevini kötüye kullanmaktan iki sene sekiz ay mahkûmiyetine karar verilen eski Genel Müdür Mustafa ENGİNSU'nun, bu ceza süresi kadar memuriyetten yoksun bırakılmasının uygun olacağı,

3- Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğünün, Üsküdar'daki taşınmaz mal alımları işlemlerinde görevini kötüye kullandığı sabit olan Yönetim Kurulu eski üyesi sanık Hamdi NUHOĞLU hakkında verilen cezada, olayın oluş biçimine göre, cezanın aşağı sınırının aşılmasına bir neden bulunmadığı,

4- Sanık Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün, Sosyal Sigortalar Kurumu Yönetim Kurulu eski üyesi Hamdi NUHOĞLU'nun, Üsküdar'daki taşınmaz mal alımları işlemlerindeki görevi kötüye kullanma suçuna, TCK'nun 64. maddesinde öngörülen şekilde ve mahkûmiyetini gerektirecek nitelik-

Q.

Esas sayısı :1981/1

Karar sayısı:1982/2

te bir katılma eyleminin dosya içeriğine göre sübuta ermediği,

bu kabul nedeniyle de, hakkında verilen cezada, aşağı sınırının aşılmaması gerektiği,

5- Sosyal Sigortalar Kurumu Emlâk İşleri eski Daire Başkan Yardımcısı ve Malatya arsaları Ekspertiz Heyeti Başkanı sanık Nihat DİLGİN'e, görevini kötüye kullanmaktan verilen kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezanın, 647 sayılı Kanunun 4. maddesi uyarınca paraya çevrilmesinin ve fakat hakkında verilen bu hapis cezasının ertelenmemesinin, olayın oluş biçimine, sanığın tutum ve davranışlarına daha uygun düşeceği,

6- a) Bağ-Kur'la ilgili taşınmaz mal alımlarında görevi kötüye kullanma suçundan mahkûm edilen Bağ-Kur eski Genel Müdürü sanık Cavit DİNÇEL'e,

b) İzmir Eşrefpaşa Hastanesi inşaatı kontrol mühendisi sanık Cahit ÖZKARA ile Boyabat Hastanesi inşaatı kontrol mühendisi sanık Sedat ZAIM'in, görevi kötüye kullanma suçlarına katılmaktan hüküm giyen sanık Ali YILDIZ'a,

verilen hapis cezalarında, dosya içeriğine göre, cezanın alt sınırının aşılması için bir neden bulunmadığı,

7- Sanık Ali YILDIZ'ın, Sosyal Güvenlik eski Bakanı Hilmi İŞGÜZAR'a, bakanlık yetki ve nüfuzunu kendi yararına kullanması için bir milyon elli bin lira rüşvet vererek bir apartman dairesi alınmasını sağlamaktan mahkûmiyetine karar verilmiş bulunduğu göre, TCK'nun 225/2, maddesi uyarınca uygulanması zorunlu müsadere hükmünün, verilen para ile alınan apartman dairesi hakkında değil, rüşvet olarak verildiği kabul edilen bir milyon elli bin lira hakkında uygulanması gerekmektedir. Çünkü sanık Ali YILDIZ, diğer sanık Hilmi İŞGÜZAR'dan gördüğü yardımlara karşılık, ona rüşvet olarak bir apartman dairesi alıp vermemiş, nakit olarak verdiği para ile sözkonusu dairenin alınmasına yardımcı olmuştur.

Esas sayısı : 1981/1
Karar sayısı : 1982/2

Burada, TCK'nun 225/2. maddesi gereğince müsadereyi gereken apartman dairesi değil, verilen birmilyon ellibin lira olmak gerekir.

Bu nedenle, verilen rüşvet parası ile alındığı kabul edilerek diğer sanık Hasan İŞGÜZAR adına kayıtlı apartman dairesinin zorralımına karar verilmesinin yerinde olmadığı,

8- Hakkında rüşvet alınmasına aracılık etmek suçundan dava açılan, yargılama sonunda TCK'nun 296. maddesinde yazılı suçu işlediği kabul edilerek, anılan maddenin son fıkrası uyarınca ceza tayinine yer olmadığına karar verilen sanık Hasan İŞGÜZAR'ın, gerek rüşvete aracılık ettiğine, gerekse TCK'nun 296. maddesinde belirlenen fiili işlediğine, kendisine verilen paranın, sanık Ali YILDIZ ile babası Sosyal Güvenlik eski Bakanı Hilmi İŞGÜZAR arasındaki bir rüşvet anlaşmasının sonucu olarak verildiğini bildiğine dair yeter delil bulunamadığından adigeçen sanığın beraetine karar verilmesi gerektiği,

görüş ve düşünceleriyle, kararın bu kısımlarına karşıyım.

Üye
Selâhattin METİN

YÜCE DİVAN

Esas sayısı : 1981/1

Karar sayısı: 1982/2

Karar günü : 13.4.1982

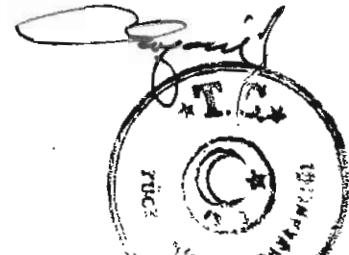
KARŞIOY YAZISI

Karara ve gerekçelerine, genel olarak, katılıyorum. Katılmadığım bazı kısımları ile ek ve değişik gerekçelerimi, çok kısa ve özet olarak, belirteceğim:

I- Malatya, Üsküdar ve İstanbul-Bomonti'deki taşınmazlarla ilgili akitler ve bu akitler dolayısıyla yapılan yolsuzluklar hakkındaki ek gerekçelerim:

A) Alım-satım (bey'i) başka, yapım (istisna) başkadır. Borçlar Kanunu'nun, İkinci Kısımında aktin muhtelif nev'ileri belirtilirken Altıncı Babında bey'i ve trampa, Onbirinci Babında da istisna akitleri düzenlenmiştir. 182 inci maddesinde : "bey'i bir akittir ki onunla bayi satılan malı müşterinin iltizam ettiği semen mukabilinde müşteriye teslim ve mülkiyeti ona nakleylemek burcunu tahammül eder" hükmü yer almakta; 213 üncü maddesinde : "gayrimenkul bey'i muteber olmak için resmi senede rapdedilmek şarttır" denilmekte; Tapu Kanunu'nun 6917 sayılı Kanunla değişik 26 inci maddesinde de : "mülkiyete, mülkiyetin gayri aynı haklara.... müdedair resmi senetler tapu sicil muhafızı veya memurları tarafından tanzim edilir" hükmü bulunmaktadır. İstisna akti de Borçlar Kanunu'nun 355 inci maddesinde : "istisna bir akittir ki onunla bir taraf (müteahhit), diğer tarafın (iş sahibi) vermeyi taahhüt eylediği semen mukabilinde bir şey imalini iltizam eder" şeklinde tanımlanmaktadır.

Bu hükümler karşısında, Sosyal Sigortalar Kurumu'nun Malatya'daki; Bağ-Kur'un İstanbul-Bomonti'deki taşınmazlar (arsa ve üzerine henüz yapılmamış; ancak ileride yapılacak binalar) hakkında yapmış oldukları

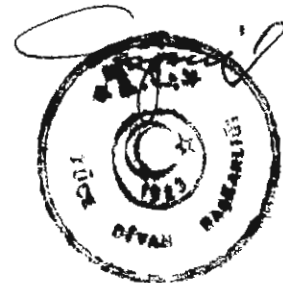
Esas sayısı : 1981/1

Karar sayısı: 1982/2

akitler münhasıran satınalma (bey'i) mukaveleleri sayılamaz. Bey'i ve istisna akitlerinin karmasıdır. Bu nedenle, hem bey'i hem de istisna akitlerinin usullerine riayet edilerek yapılması, her iki akdin şartlarını taşıması gerekirdi. Ayrıca, 21.3.1976 gün ve 15535 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan "Sosyal Sigortalar Kurumu Gayrimenkul Alım, Satım, Vergi ve Kira İşleri ile Muhafaza ve Bakım Yönetmeliği" ile bu yönetmeliğin birinci maddesinin atıfta bulunduğu "Sosyal Sigortalar Kurumu Satın Alma Talimatnamesi" ve 13.1.1976 gün ve 15467 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan "Bağ-Kur İhale Yönetmeliği" hükümleri, Sosyal Sigortalar Kurumu ve Bağ-Kur'un böyle karma akitler yapmasına olanak tanımamaktadır. Genel olarak, 2490 sayılı Artırma, Eksiltme ve İhale Kanunu'na da paralel bir şekilde düzenlenen, bu yönetmelikler hükümlerine göre: Taşınmazların, sözleşmelerin yapıldığı günlerdeki durumlarının ve değerlerinin saptanıp o değerler üzerinden ilk önce satın alınması, sonra, yapılacak inşaatlara ait plân, proje, keşif, idari ve teknik şartnamelelerin hazırlanması, belediyelerden ruhsatlarının alınması; bu ihale dosyalarının tamamlanmasından sonra ilân edilip taliplerinden geçici ve kesin teminatlar alınarak usulünce ihalelerinin ve inşaat mukavvelelerinin yapılması gerekirdi.

Kaldı ki, Bakanlar Kurulunca 29.11.1977 gün ve 7/14299 sayı ile kabul edilen "kararın" 10 uncu, 30.11.1978 gün ve 7/16893 sayı ile kabul edilen kararın 13 üncü maddeleri gereğince 1978 ve 1979 yıllarında "Kuruluşlar, programa dahil olmıyan arsa ve bina alımında bulunmıyacaklardı".

Uzun sürelerdenberi Sosyal Sigortalar Kurumu'nda çalışan Genel Müdür Mustafa ENGİNSU ve Emlâk İşleri Daire Başkan Yardımcısı Mihat

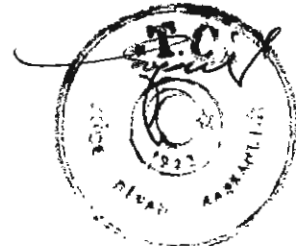
Esas sayısı : 1981/1

Karar sayısı : 1982/2

BİLGİN ile Bağ-Kur Genel Müdürü Cavit DİNÇEL'in, sözü edilen taşınmazlar dolayısıyla, çalıştıkları kurumlarının zararına, çok yüksek meblağlar ödettirebilmek için mevzuatın çeşitli ve açık hükümlerini bilerek ihmal edip bir tarafa attıkları, isteyerek o hükümlere aykırı hareket ettikleri anlaşılmaktadır.

B) Kararın çeşitli yerlerinde de belirtildiği üzere, Kâzım ERDEM, hem Mustafa DERİNKÖK'ün (şeriki de olduğundan), gayriresmî vekili ve temsilcisi gibi onun taşınmazlarına ait akitlerin yapılmasını ve paraların ödenmesini devamlı ve ısrarlı bir şekilde takip etmiş; hem de kendisinin taşınmazına ait akitlerin yapılması ve paraların tediyesi için eski Bakan Hilmi İŞGÜZAR, Genel Müdürler Mustafa ENGİNSU ve Cavit DİNÇEL, Sosyal Sigortalar Kurumu Emlâk İşleri Daire Başkan Yardımcısı Nihat BİLGİN nezdinde, dostluklar, yakın ilişkiler, hatta menfaatler göstererek büyük çabalar sarfetmiş, onları kuvvetle etkilemiştir. Söz konusu akitlerin yapılması ve paraların ödenmesi için, Bakan, iki Genel Müdür ve Nihat BİLGİN ile Kâzım ERDEM ve Mustafa DERİNKÖK arasındaki sıkı işbirliğini pek çok olay ve belge ortaya koymaktadır. Bu olaylar kronolojik bir sıra ile özetlenirse:

Daha önce 5 numaralı büyük bir parsel iken 1972 yılında 23 adet parsel ayrılacak ve aralarından geçen yollarla paramparça olan Üsküdar'daki arsaların 16 adedinin satımı 4.4.1978'de Sosyal Sigortalar Kurumu'na teklif ediliyor. 23.5.1978'de belediyece, mer'i imar plânına göre, bu arsaların Karacaahmet Mezarlığı genişleme alanı içinde kaldığı bildiriliyor. Bu suretle üzerlerine bir sağlık tesisi yapılmasına imkân olmadığı ortaya çıkmasına rağmen mevzuata, hatta akıl ve mantığa aykırı bir şekilde bu arsaların satılıp alınması için müşterek faaliyete ısrarla devam

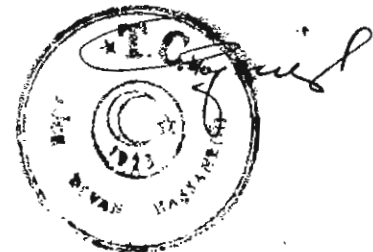

Q. K.

Esas sayısı : 1981/1

Karar sayısı: 1982/2

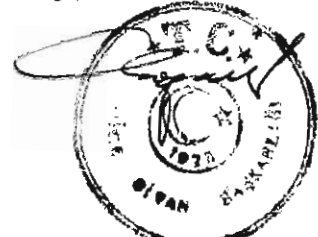
ediliyor. 26.5.1978'de Malatya-İzzetiye Mahallesiindeki taşınmaz teklif ediliyor. Bu arada Mustafa ENGİNSU, Kâzım ERDEM'le birlikte gidip Üsküdar ve Bomonti'deki arsaları yerinde görüyor, 30.5.1978'de avan projesi alınıp Sosyal Sigortalar Kurumu'na Bomonti'deki taşınmaz teklif ediliyor. 2 veya 8 veya 14.6.1978 tarihinde Malatya-Hüseyinbey Mahallesiindeki taşınmaz teklif ediliyor. 6.6.1978'de Nihat BİLGİN Başkanlığındaki Malatya'ya gidecek heyet saptanıyor. Aynı gün Üsküdar'daki arsa için İstanbul Nazım Plân Bürosuna yazı yazılıp Kâzım ERDEM ertesi gün cevabını getiriyor. 10.6.1978'de görevlendirilen heyet Malatya'ya gidiyor. Yine aynı gün, 10.6.1978 gün ve 1429 sayılı, Mustafa ENGİNSU'nun iki maddelik yazılı bir emri ile Üsküdar ve Bomonti'deki taşınmazların durumunu mahallinde inceleyecek heyet görevlendiriliyor. 16.6.1978 tarihli dilekçelerle Malatya'daki arsalara ait fiyatlar bildiriliyor. 19.6.1978'de Nihat BİLGİN Başkanlığındaki heyet raporlarını veriyor. 22.6.1978'de Malatya taşınmazları Yönetim Kuruluna giriyor. 23.6.1978'de Bomonti taşınmazı hakkındaki kısa rapor veriliyor. 26.6.1978 günlü iki dilekçe ile hem Üsküdar hem de Bomonti'deki taşınmazlar için istenen fiyatlar bildiriliyor. Üsküdar ve Bomonti'deki taşınmazlar için giden aynı heyetin iki ayrı raporu 29.6.1978'de veriliyor. İstanbul'a gönderilen heyetin Bomonti'deki taşınmaza ait 29.6.1978 günlü raporu ve bu rapordaki fiyatlar düşük görülüp beğenilmeyince bu rapor bir tarafa atılıyor ve 12.7.1978 gününde Bomonti'ye yeni bir heyet gönderiliyor. 6.7.1978'de Üsküdar arsalalarına ait teklif Yönetim Kurulu'nca reddedilmesine rağmen bir gün sonra 7.7.1978'de Üsküdar arsalaları için yeniden teşebbüse geçiliyor. 18.7.1978'de, Malatya'ya giden Yönetim Kurulu üyelerini Mustafa ENGİNSU Kayseri'de karşılayıp kendi arabası ile

Esas sayısı : 1981/1

Karar sayısı: 1982/2

Ankara'ya getiriyor; 20.7.1978'de Malatya taşınmazları hakkında Yönetim Kurulu alım kararı veriyor. Bu yönetim kurulu kararına aykırı olarak, 24.7.1978 - 3.8.1978 arasında Malatya'daki taşınmazların arsaları için ayrı, yapılacak inşaatlar için ayrı fiyatlar tesbiti ve sözleşmelerinin yapılması hakkında yazılı ve telefon emirleri, yetki belgelerinin gönderilmesi, sözleşmelerinin yapılması, paralarının ödenmesi sağlanıyor. Yine 26.7.1978'de Bomonti'deki taşınmaz için Kâzım ERDEM'in, daha önceki fiyat teklifini geri alıp aynı gün yeni fiyat teklifinde bulunması vuku buluyor. 18.8.1978 gün ve 4651 sayı ile Yönetim Kurulu'nca Bomonti'deki taşınmazın yerinde görülmesi kararlaştırılıyor. 25.8.1978 gün 4679 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Yönetim Kurulu kararı ile Bomonti'deki taşınmaza ait teklif reddediliyor (Yalnız arsa olarak satılmak istenirse alınabilecek). 7.9.1978'de Kâzım ERDEM ile Cavit DİNÇEL Kent Otel'de görüşüyor. Aynı tarihte Bomonti'deki taşınmaz için Bağ-Kur İhale Yönetmeliği'nin 13 üncü maddesinin değiştirilmesine girişiliyor. 11.9.1978'de 13 üncü maddenin değiştirilmesi için Bağ-Kur Yönetim Kurulu'ndan karar alınıyor. 15.9.1978'de Üsküdar'daki arsaların alınması için Yönetim Kurulu'ndan karar çıkıyor. 22.9.1978'de Bağ-Kur Yönetmelik değişikliği Bakan tarafından onaylanıyor. 30.9.1978'de Mustafa ENGİNSU'nun Üsküdar'daki arsaların biran önce alınması için yaptığı baskı Sosyal Sigortalar Kurumu İstanbul Bölge Müdürünün reaksiyonuna mucip oluyor. Bu durum, Müsteşar Mustafa MUT, Genel Müdür Yardımcısı Bekir Sami AKAY ve Emlâk Dairesi Başkanı Veli ÇAVDAR tarafından Bakan Hilmi İŞGÜZAR'a iletiliyor. Hilmi İŞGÜZAR, İstanbul'da İmar İskân Bakanı ile Üsküdar'daki arsaların durumu ve alınması hususunu konuştuğunu bildirip yapılan şikâyetlere aldırıyor, geçiştiriyor. 5.10.1978'de Üsküdar ar-

Esas sayısı : 1981/1

Karar sayısı: 1982/2

salaları hakkında Yönetim Kurulu'ndan tenviz kararı çıkıyor. 6.10.1978'de Kâzım ERDEM Bomonti'deki taşınmaz için yaptığı teklifini Sosyal Sigortalar Kurumu'ndan geri alıyor (Teklif 25.8.1978'de Yönetim Kurulu'nca reddedilmesine rağmen, bu Bomonti'deki taşınmazını, Bağ-Kur alabilecek duruma gelinceye kadar, red keyfiyetinin birbuçuk ay süre içinde Kâzım ERDEM'e resmen tebliğ edilmemesi ayrıca dikkat çekicidir, Herhalde Bağ-Kur alabilecek duruma gelmeseydi, Üsküdar'daki arsalar gibi, Bomonti'deki taşınmazında Sosyal Sigortalar Kurumuna alınması için yeni girişimler sürecekti). Kâzım ERDEM 12.10.1978'de Bağ-Kur'a Bomonti'deki taşınmazı teklif ediyor. 20.10.1978'de Bomonti'deki taşınmazın yerinde görülmesine Bağ-Kur Yönetim Kurulu'nca karar veriliyor. 23,24,25.10.1978'de taşınmaz Yönetim Kurulu üyelerince yerinde görülüyor. 26.10.1978'de ön mutabakat kararı veriliyor. 15.11.1978'de Üsküdar arsaları alınıp paraları veriliyor.

Bundan sonraki iki ay içerisinde de Bomonti'deki taşınmazın Bağ-Kur tarafından alım işlemleri ve Bakanın alım kararını onaylaması, gayrimenkul ipoteği karşılığında paraların Kâzım ERDEM'e verilebilmesi için Bağ-Kur İhale Yönetmeliğinde yapılan ikinci değişiklik; Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün yakını ve vekili olarak Malatya'daki taşınmazlar hakkında Sosyal Sigortalar Kurumu ile akitler yapan, paralar alan, yapılmakta olan inşaatın müteahhidinin işlerini halen takip etmekte bulunan Avukat Cevdet Yücel FENERCİOĞLU'nun müşavirliğe, Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdür Yardımcılığına atanması gibi hususlar kararda yeterince açıklandığından tekrarına gerek görmüyorum.

Bu kronolojik sıra ve muttasıl, muttarit bağlantılar; kararda belirtilenlerle birlikte, Bakanında dahil bulunduğu, ismi geçen sanık-

Esas sayısı : 1981/1

Karar sayısı: 1982/2

lar arasındaki işbirliğini yeterince ortaya koymakta olduğundan daha fazla açıklamayıda gereksiz gördüm.

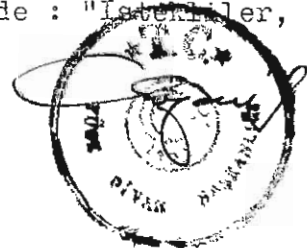
II- 200 milyon lira keşif bedelli Sosyal Sigortalar Kurumu Sinop Hastane ve Hemşire Koleji İnşaatı ihalesindeki yolsuzluğa dair muhalefetim:

Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu 11 inci maddesinin, 16.6.1975 gün ve 1912 sayılı Kanunla değişik "G" fıkrasına göre, Yönetim Kurulu'nca onaylanıncaya kadar, satınalma komisyonunun 11.8.1978 tarihinde Mevlüt HAMZAOĞLU'na yaptığı ihale kesin olmayıp, istisna akti o tarihte henüz inikat etmemiştir.

Artırma ve Eksiltme ve İhale Kanunu'nun, 4547 sayılı Kanunla değişik, 57 inci maddesine paralel olarak düzenlenen, Sosyal Sigortalar Kurumu Alım-Satım Talimatnamesinin 50 inci maddesine göre, Ali YILDIZ: "Satınalma Komisyonu Kararı tarihinden itibaren beş gün zarfında (11.8.1978'de) asgari % 15 tenzilat yapacağını, teminat yatırarak, yazılı bir şekilde bildirmiş"; "İhale üzerinde kalan (Mevlüt HAMZAOĞLU) ve indirme teklif eden firmalar (Ali YILDIZ) derhal (18.8.1978 günü için) Komisyona davet edilerek bir defaya mahsus olmak üzere aralarında açık eksiltme yapılacağı" kendilerine tebliğ edilmiştir.

Borçlar Kanunu'nun 227 inci maddesine göre : "Pey sürenin (Ali YILDIZ'ın) mülzemiyeti kendisinden fazla veren zuhur etmesine kadar" sürmesi gerekmektedir.

Meskûr İnşaat ihalesine ait olup Sosyal Sigortalar Kurumu ile müteahhitler arasındaki ilişkileri düzenleyen ve Ali YILDIZ tarafından da bulunduğu ve içerdiği hükümlerin tamamıyla kabul edildiği imzası ile belirtilen "Eksiltme Şartnamesi"nin 11 inci maddesine göre de : "İstenilen, yap-

Esas sayısı : 1981/1

Karar sayısı : 1982/2

tıkları tekliften geri dönemeyecekleri gibi, teklif mektuplarını da geri alamazlar. Tekliften geri dönüldüğü takdirde ayrıca ihtar ve hükme hacet kalmaksızın teminatları Kurum lehine irat kaydolunur".

Bu açık hükümler karşısında, teklifinden, 17.8.1978 tarihinde geri dönen Ali YILDIZ'ın 6.014.000 liralık teminatının Kurum'a irat kaydolunması gerekirken Mustafa ENGİNSU, Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu 11 inci maddesinin, 16.6.1975 gün ve 1912 sayılı Kanunla değişik, "G" fıkrasının amir hükmüne aykırı olarak, Yönetim Kurulu'ndan da bir karar almadan, Ali YILDIZ'ın teminatını iade ettirmekle Kurumun zararına mucip olmuştur.

Kaldı ki, Ali YILDIZ, için kendisine devredilmesi hususunda, 17.8.1978 tarihinde Mevlüt HAMZAOĞLU ile anlaşıl aynı tarihte, devretme yetkisini de içeren, Mevlüt HAMZAOĞLU'nun vekâletnamesinin Ali YILDIZ'ın müstahdemi Ahmet UYANIK'a verildiği; bu vekâletnameye dayanılarak, sözü edilen yapım işinin Ali YILDIZ'a devredildiği; bu suretle ihaleye fesat karıştırıldığı da mevsuk bir vakıadır.

Bunları bilen ve burada da görevini kötüye kullandığı sübuta eren sanık Genel Müdür Mustafa ENGİNSU'nun eylemine uyan Türk Ceza Kanunu'nun 240 inci maddesine göre cezalandırılması gerekirken beraat kararı verilmesine karşıyım.

Muammer TUBAN

Üye

YÜCE DİVAN

Esas sayısı : 1981/1
Karar sayısı : 1982/2
Karar günü : 13.4.1982

KARŞIOY YAZISI

1- Sayın H.Semih ÖZMERT'in karşıoy yazısının 3. ve 4. bölümlerinde belirtilen gerekçelerle:

a) Sosyal Sigortalar Kurumu Yönetim Kurulu eski Üyeleri Ahmet Fuat AZMİOĞLU, Fehmi CÖNK, Ekrem ÖZKILIÇ, Mehmet AKGEMCİ, Refik BAYDUR ve Savaş BENLİ hakkında, Malatya'daki taşınmaz mal alımı;

b) Bağ-Kur Yönetim Kurulu eski Üyeleri Hüseyin Hüsnü ÇINAR, Ahmet Memduh ÜREYEN, Fikret ÇORUH, Hüsamettin SEVENGÜL ve Fehmi GENÇ hakkında, İstanbul-Bomonti'deki taşınmaz mal alımı

dolayısıyla verilen beraat kararlarına katılmıyorum.

2- Sayın H.Semih ÖZMERT'in karşıoy yazısının 5. ve 6. bölümlerinde belirtilen gerekçelerle:

a) Sosyal Sigortalar Kurumu'nun Eşrefpaşa Hastanesi inşaatında, gerçekleri yansıtmayan hakediş raporlarını düzenleyen kontrol mühendisi Cahit ÖZKARA ile adigeçen sanığın eylemine iştirak eden müteahhit Ali YILDIZ;

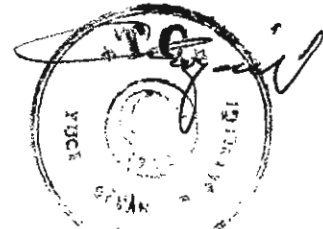
b) Sosyal Sigortalar Kurumu Sinop Hastanesi inşaatında gerçeğe aykırı olarak hakediş düzenleyen sanık Metin KÖŞÜK;

c) Aynı Kurum'un Sinop ve Boyabat Hastaneleri inşaatında gerçeğe aykırı olarak hakediş düzenleyen sanık Sedat ZAIM;

d) Metin KÖŞÜK ve Sedat ZAIM'in yukarda belirtilen eylemlerine iştirak eden sanık müteahhit Ali YILDIZ

haklarında verilen çoğunluk kararlarına katılmıyorum.

3- a) Ekspertiz Heyeti Üyeleri Mehmet Nabi DOĞU, Muhsin ÖZEL ve Recep GÖREY'in, Sosyal Sigortalar Kurumu'nca Malatya'da arsa satın alınması işinde;

Esas sayısı : 1981/1

Karar sayısı : 1982/2

b) Sanık Erol SÜER, Şeref ŞAHİN ve Kâmil TELCİ'nin Sosyal Sigortalar Kurumunun İzmir-Eşrefpaşa, Sinop ve Boyabat Hastaneleri inşaat işlerinde;

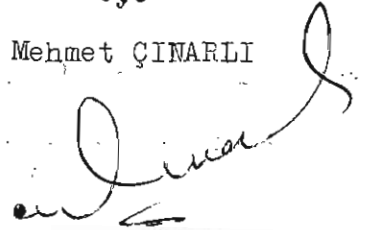
c) Sanık Atilla BİLEN'in, İzmir-Eşrefpaşa ve Boyabat Hastaneleri inşaat işlerinde;

d) Sanık Vahit ERUZ ve Şevki ÜLER'in Sinop ve Boyabat Hastaneleri inşaat işlerinde

görevlerini ihmal ettikleri, toplanan delillere göre sübuta ermiş olduğundan, bu sanıklar hakkında çoğunlukça verilen beraat kararlarına katılmıyorum.

Üye

Mehmet ÇINARLI

YÜCE DİVAN

Esas sayısı : 1981/1

Karar sayısı : 1982/2

Karar günü : 13.4.1982

KARŞIOY YAZISI

Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü'nce Malatya ve Üsküdar-
da Bağ-Kur Genel Müdürlüğü'nce İstanbul-Bomonti'de gayrimenkul alımı
işlemlerinde görevini kötüye kullandığı sabit olan Sosyal Güvenlik eski
Bakanı Hilmi İŞGÜZAR'ın, bu suçuna iştiraktan sanık Kazım ERDEM ile Sos-
yal Sigortalar Genel Müdürlüğü'nce Üsküdar'da gayrimenkul alımına ilişkin
işlemlerde görevini kötüye kullandığı sübuta eren Kurum Yönetim Kurulu
üyesi Hamdi NUHOĞLU'nun, suçuna iştiraktan sanık Mustafa Kemal DERİNKÖK'
ün hükümlülüklerine yeter kesin ve kanaat verici delil elde edilemedi-
ğinden ;

Sosyal Sigortalar Kurumu Yönetim Kurulu eski üyeleri, Fehmi CÖNK,
Ekrem ÖZKILIÇ, Mehmet AKGEMCİ, Refik BAYDUR, Savaş BENLİ ve Mehmet
Selâmi ÇEKMEGİL'in Üsküdar'daki gayrimenkul alımında görevi kötüye kul-
lanma kastıyla hareket ettiklerinin sübutunu kabule yeterli delil bulun-
madığından beraatlerine karar verilmesi oyundayım.

Üye

Mahmut C. CUHRUK

Cuhruk

YÜCE DİVAN

Esas sayısı : 1981/1
Karar sayısı : 1982/2
Karar günü : 13.4.1982

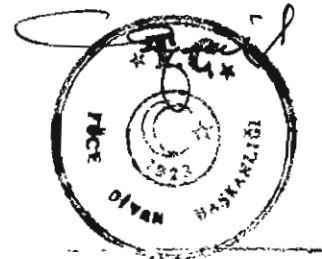
KARŞIOY YAZISI

Kararın azınlıkta kaldığım bölümlerine ilişkin karşıoylarımın gerekçeleri aşağıda açıklanmıştır:

1- A) Birkaç kişinin önceden anlaşarak bir suçu birlikte işlemlerini ifade eden suç ortaklığı, işlenmiş ya da teşebbüs derecesinde kalmış bir suçun varlığını zorunlu kılmaktadır. Suç ortaklığının maddî unsurunu oluşturan bu olgu yanında, belli bir suçu işlemek için faillerin önceden anlaşmış, iradelerini belirlenen doğrultuda birleştirmiş bulunmaları da gereklidir. Faillerin eylemlerine yön veren birleşik irade suç ortaklığının manevî unsuruna vücut vermektedir.

Maddî suç ortaklığı yönünden önem taşıyan bu esaslar manevî ortaklık açısından da büyük ölçüde geçerlidir. Gerçekten aslî manevî suç ortaklığı dediğimiz, başkalarını cürüm ve kabahat işlemeye azmettirmede de, maddî unsur olarak, tamamlanmış veya teşebbüs derecesinde kalmış bir suçun mevcudiyeti şarttır. Azmettirmenin manevî unsuru ise, azmettiren yönünden, başkalarını suç işlemeye azmettirme kastıdır.

Azmettirmek; bir kimsenin iradesini etkileyerek, ona belirli bir suçu işleme kararını verdirmek olduğuna göre, azmettiren ile azmettirilenin iradeleri sonuçta yine belirli bir suçu işleme doğrultusunda birleşmekte, ortak iradenin ürünü olan suç böylece ortaya çıkmaktadır. Ancak, belirli bir suçu başkasına işletmek amacıyla hareket eden manevî aslî fail, azmettirilen kişinin bu suçu işlemeyi bidayette hiç düşünmemiş, tasarlamaması olmasına rağmen, o kişiye, bahsedilen suçu işlemeyi etkili biçimde telkin ederek, onda önce suç işleme fikir ve niyetini oluşturmakta ve ardından bu eğilimin suç işleme kararına dönüşmesini

Esas sayısı : 1981/1

Karar sayısı : 1982/2

- 2 -

sağlamaktadır.

Bu bakımdan, belirli bir suçu işleme niyet ve kararını oluşturarak bu suçu başkasına işletmek amacıyla hareket eden manevî aslî failin, etkili bir irade gücüne sahip olması, bir kimseyi suç işlemeye sevketmeyi bilmesi ve bu işi becerebilecek bir pozisyonda olması; azmettirilenin ise etki altında kalmaya ve bu tür işleri üstlenmeye elverişli bir kişilik ve karakter yapısına sahip bulunması gerektiğinde kuşku yoktur.

İ.Ü. Orman Fakültesi ile A.Ü. Hukuk Fakültesinden mezun olduktan sonra, uzun süre memuriyet ve avukatlık yapmış, milletvekili ve bakan olarak hizmet etmiş bulunan sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın taşınmaz mal alımlarıyla ilgili görevi kötüye kullanma eylemlerine katıldığı kabul edilen sanık Kazım ERDEM'in;

Sosyal Sigortalar Kurumu Yönetim Kurulu Üyesi olan, dolayısıyla, Kurumun en yüksek yönetim ve karar sorumluluğunu taşıyan bir üst kurulda bu sıfatla görev üstlenmiş bulunan sanık Hamdi NUHOĞLU'nun Üsküdar'daki taşınmaz mal alımlarıyla ilgili görevi kötüye kullanma suçuna katıldığı kabul edilen sanık Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün;

Sosyal Sigortalar Kurumu İzmir-Eşrefpaşa Hastanesi İnşaatı Kontrol Mühendisi sanık Cahit ÖZKARA'nın hakediş raporları düzenleyerek işlediği görevi kötüye kullanma suçu ile;

Sosyal Sigortalar Kurumu Sinop Hastanesi inşaatında Kontrol Mühendisi olarak çalışan sanıklar Metin KÖŞÜK ile Sedat ZAIM'in işledikleri görevi kötüye kullanma suçlarına ve;

Sosyal Sigortalar Kurumu Boyabat Hastanesi inşaatı Kontrol Mühendisi sanık Sedat ZAIM'in işlediği görevi kötüye kullanma suçuna katıldığı kabul edilen sanık Ali YILDIZ'ın;

Esas sayısı : 1981/1

Karar sayısı : 1982/2

Ayrı ayrı kişilikleri, meslek ve meşguliyetleri, olayların akışı içindeki yerleri ve azmettirildikleri kabul edilen sanıklarla karşılıklı ilişkileri, bu arada azmettirilmiş sayılan öteki sanıkların formasyonları, memuriyet sıfatları ve görevleri ile içtimaî mevkileri yukarıda yapılan açıklamaların ışığı altında, dosyadaki belge ve delillerle birlikte değerlendirildiğinde manevî aslî ortaklığın varlığından söz etmek kesinlikle mümkün olmamaktadır. Gerçekten mahkûmiyet kararının dayanağını teşkil eden hiç bir olay ve eylem, azmettirme yönünden geçerli sayılabilecek haklı bir neden oluşturmamaktadır.

Öte yandan, memur statüsünde bulunmayan sanıklar Kâzım ERDEM, Mustafa Kemal DERİNKÖK ve Ali YILDIZ'ın, kararın 1 numaralı kesiminin II. ve V. bölümleriyle 2 numaralı kesiminin V., XX-A. ve XX-B. bölümlerinde yer alan görevi kötüye kullanma suçlarına maddî aslî fail olarak iştirak ettikleri de sübuta ermemiştir.

Belirtilen bölümlerle ilgili mahkûmiyet kararlarına bu nedenlerle katılmamaktayım.

B) Görevin genel olarak kötüye kullanılmasına ilişkin bulunan TCK'nun 240. maddesi; memur tarafından işlenen ve Türk Ceza Kanunu ile ceza hükümlerini ihtiva eden öteki kanunlarda yer alan görevi kötüye kullanma suçlarından herhangi birine uymayan eylemleri cezalandırmaktadır.

Özel nitelikteki memuriyet görevinin kötüye kullanılması suçlarının tipik örneklerini oluşturan TCK'nun 194. , 202., 203., 209., 213., 219. ve 228. maddelerindeki suçlardan ayrı olarak memuriyet görevinin genel olarak kötüye kullanılması, kanun ve nizam dışı eylemlerden kaynaklanmakta olup, bu görevin, kanun ve nizam hükümlerinin öngördüğü usûl ve esaslara uyulmayarak, başka yol ve yöntemlerle yerine getiril-

Esas sayısı : 1981/1
Karar sayısı : 1982/2

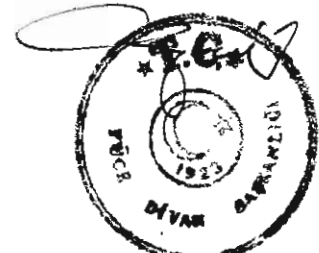
mesi, görev dolayısıyla memura tanınan kudret ve yetki hûdutlarının aşılması ve bu yetkinin amacı dışında kullanılmasıdır.

Suçun maddî unsurunu oluşturan bu eylemlerden başka, genel nitelikteki görevi kötüye kullanma suçunun teşekkülü için, failde, bahis konusu eylemleri, suç teşkil ettiğini bilerek ve neticesini isteyerek işleme iradesinden ibaret bulunan genel suç kastının ve ayrıca, hususi kast'ın, örneğin kendisine veya başkasına yarar sağlamak ya da başkalarına zarar vermek maksadının bulunması da gerekmektedir. TCK'nun 240. maddesinin ifade ve içeriğinin, faili suç işlemeye yöneltten duyguların saptanmasını, hususî kast'ın kesinlikle ortaya çıkarılmasını zorunlu kıldığından kuşku duyulmamalıdır.

Doktrin ve uygulama alanlarında da benimsenmiş bulunan bu esaslar gözönünde tutulduğunda, Sosyal Sigortalar Kurumu Emlâk İşleri eski Daire Başkan Yardımcısı ve Malatya Arsalari Ekspertiz Heyeti Başkanı sanık Nihat BİLGİN ile Sosyal Sigortalar Kurumu eski Genel Müdür Yardımcısı sanık Bekir Sami AKAY'ın, 1. kesimin VII-A. ve 2. kesimin VI-A. bölümlerinde yer alan görevi kötüye kullanma suçları yönünden, hem genel suç kasıtları, hem de eylemlerinin hususî bir maksada makrun bulunduğu hususu saptanamamaktadır.

İrat ve ikame edilen delillerin her iki sanığa yüklenen görevi kötüye kullanma suçlarının sübutuna ve bu suçlardan dolayı cezalandırılmalarına kifayet edecek nitelikte görülememiş olması nedeniyle çoğunluğun bu görüşe aykırı düşen kanaat ve kararı benimsenmemiştir.

C) Genel olarak memuriyet görevinin ihmal edilmesini cezalandıran TCK'nun 230. maddesi; memurun görevini yapmamasını yahut geç yapmasını suç saymaktadır.

Esas sayısı : 1981/1

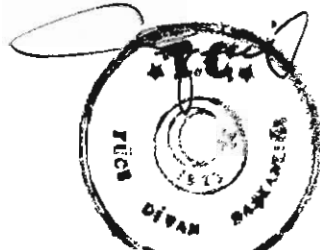
Karar sayısı : 1982/2

Suçun maddî unsuruna vücut veren ve memuriyet görevine giren bir işin yapılmaması ya da geç yapılması şeklinde tezahür eden eylemlerin cürüm kastına bağlı olarak gerçekleşmesi halinde görevi ihmal suçu tekmil unsurlarıyla sübuta ermiş olacaktır. Failde kastı cürmi'nin bulunmadığı, başka bir deyişle eylemin suç teşkil ettiği fail tarafından bilinmediği ve doğuracağı sonuçların bilinci içinde hareket edilmediği ahvalde görevi ihmal suçunun tekevvün ettiğiinden söz edilemeyecektir.

Değişik formasyonlara sahip, kaynakları ve göreve başlama tarihleri değişik bulunan Sosyal Sigortalar Kurumu Yönetim Kurulu eski üyeleri sanıklar Fehmi CÖNK, Ekrem ÖZKILIÇ, Mehmet AKGEMCİ, Refik BAYDUR, Savaş BENLİ ve Mehmet Selâmi ÇEKMEGİL'in, anlaşarak, Üsküdar'daki taşınmaz mal alımlarında (1 numaralı kesim, VIII-A. bölüm);

Sosyal Sigortalar Kurumu Yapı İşleri Dairesi eski Başkanı sanık Abdurrahim TERZİOĞLU'nun ise, SSK hastane inşaatlarında (2 numaralı kesim, VII-A. bölüm), görevlerini kasten yerine getirmediklerini, kanunen yapmakla mükellef buldukları işleri yapmamak veya geciktirmek şuur ve iradesiyle hareket eylediklerini sübuta erdiren inandırıcı delillere dava dosyası içinde rastlanamamış olmasına binaen bu sanıkların da beraetlerine karar verilmesi gerekirken cezalandırılmaları cihetine gidilmesi oluşa ve dosya münderecatına uygun görülmemiştir.

D) Ağır rüşvet olarak nitelendirilen "görevi kötüye kullanarak rüşvet alma" suçu; memurun, kanun ve nizam hükümlerine göre yapmaya mecbur olduğu şeyi yapmaması yahut yapmamaya mecbur olduğu şeyi yapması, başka bir deyişle, görevi kapsamına giren bir işin yapılmaması veya görev gereklerine aykırı olarak yapılması karşılığında rüşvet alması ya da bir vait veya taahhüt kabul etmesi, bu yoldan haksız menfaat sağlamasıdır.

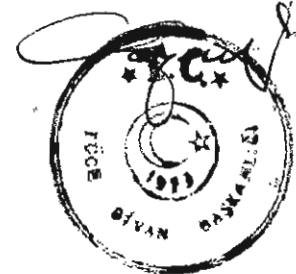
Esas sayısı : 1981/1

Karar sayısı : 1982/2

TCK'nun bahis konusu suça ilişkin 213. maddesi ile memura, kanun hükmünce yapmaya mecbur olduğu şeyi yapmamak yahut yapmamaya mecbur olduğu şeyi yapmak için rüşvet vaat veya teklif veya ita edenleri cezalandıran 220. ve bir suç için rüşvet almaktan bahseden 218. maddeleri, keza TCK'nun konu ile ilgili öteki hükümleri, rüşvet suçlarının oluşumu için, memur ile fert arasında anlaşmayı zorunlu kılmaktadır. Gerçekten rüşvet alma ve verme suçları, taraflar arasında TCK'nun ilgili maddelerinde belirlenen amaçlar doğrultusunda serbestçe anlaşmaya varıldığı, başka bir anlatımla "rüşvet mukavelesi" yapıldığı anda tekevvün etmektedir.

Bu durumda, ağır rüşvet suçlarında suçun maddî unsuru, rüşvet alma yönünden, TCK'nun 213. maddesinin öngördüğü şekilde görevin kötüye kullanılması için rüşvet almak veya bir vaat veya taahhüt kabul etmek; rüşvet verme yönünden ise, TCK'nun 220. maddesinde 213. maddeye paralel olarak belirlendiği üzere, görevi kötüye kullanma karşılığında rüşvet vaat veya teklif veya ita etmektir.

Kanun ve nizama göre yapmaya mecbur olduğu şeyi yapmamak yahut yapmamaya mecbur olduğu şeyi yapmak, yani kanun ve nizam hükümlerine eylemli biçimde uymamak görevi kötüye kullanma suçunu oluşturduğuna göre, bu ögenin TCK'nun 213. maddesinde yer alan suçun işlenmesi yönünden taşıdığı önem tartışmasız kabul edilmelidir. Çünkü, rüşvet suçunda, rüşvet ile memurun kanun hükmünce yapmaya mecbur olduğu şeyi yapmaması ve yapmamaya mecbur olduğu şeyi yapması arasında illiyet bağlantısı bulunması zorunludur. Bu bağın mevcut olmadığı durumlarda, öteki unsurlar da gerçekleşmiş ise, eylem görevi kötüye kullanma suçundan öteye gidemeyecektir.

Esas sayısı : 1981/1

Karar sayısı : 1982/2

TCK'nun 213. ve 220. maddelerinin cezalandırdığı suçların manevi unsuru; tarafların özgür iradelerini serbestçe birleştirmeleri sonucunda ortaya çıkan rüşvet mukavelesiyle belirginleşen genel suç kastıdır.

Dava dosyası, Sosyal Güvenlik eski Bakanı sanık Hilmi İŞGÜZAR ile sanık Ali YILDIZ arasında, niteliği bakımından haksız bir anlaşmayı simgeleyen rüşvet mukavelesinin yapıldığını somut olarak ortaya koyan, bu anlaşmayı oluşturmaya yönelik iradelerin belirtilen doğrultuda gerçekleştiğini, görevine aykırı işleri yapması karşılığında Hilmi İŞGÜZAR'a sanık Ali YILDIZ tarafından rüşvet verildiğini, sanık Hasan İŞGÜZAR adına tescil edilen dairenin gerçekte Ali YILDIZ tarafından verilen para ile satın alındığını belirleyen kesin, inandırıcı ve ilmi edici delillerden kanımca yoksun bulunmaktadır.

Sosyal Güvenlik eski Bakanı sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın, Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğünce İzmir-Eşrefpaşa, Sinop ve Boyabat'ta yaptırılmakta olan sağlık tesislerinin müteahhidi sanık Ali YILDIZ yararına yetki ve nüfuzunu kullanmak ve bu müteahhitin fazla istihkak almasını sağlamak karşılığında adıgeçen müteahhitin verdiği 1.050.000 lira ile İzmir'de Karataş Mahallesi'nde bir apartman dairesi satın alınarak rüşvet alma suçunu işlediği; sanık Ali YILDIZ'ın da bu suretle sanık Hilmi İŞGÜZAR'a rüşvet verdiği; sanık Hasan İŞGÜZAR'ın ise, rüşvet konusu apartman dairesini kendi üzerine tescil ettirmek suretiyle işlenen suçları ve faillerini gizlediği yolundaki çoğunluk görüşüne ve bu görüşe dayalı uygulamalara (2. kesim, I., II. ve III. bölümler) yukarıda açıklanan nedenlerle katılmamakta, sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın; sanık Ali YILDIZ'ın korunması doğrultusunda genel ve özel suç kastına bağlı olarak gerçekleşen eylemlerinden dolayı ancak TCK'nun 240. mad-

Esas sayısı : 1981/1

Karar sayısı : 1982/2

desi gereğince cezalandırılabilceği kanısını taşımaktayım.

2- Ceza türlerini soyut ve genel olarak, her suç için hangi tür cezanın, ne miktarda hükmedilebileceğini ise soyut ve özel biçimde saptayan yasa koyucu, uygulama evresinde, başka bir ifadeyle, cezanın somut olarak tayin ve tesbit edilmesinde mahkemelere geniş ölçüde takdir yetkisi tanımış bulunmaktadır. Bununla birlikte mahkemelerin, uygulamada, suçun ağırlığı ya da hafifliği yanında failin kişiliğini, suça ve suçluya bağlı öteki etkenleri de gözden uzak tutmamaları, böylece, aşağı ve yukarı sınırlar arasında, suçun objektif ağırlığı ile failin subjektif durumuna uygun, âdil bir ceza tayini cihetine gitmeleri, cezanın suçlunun kişiliğine uydurularak ferdileştirilmesi yolunda tüm olanakları özenle kullanmaları kaçınılmaz bir zorunluluktur. Bahis konusu zorunluluğun TCK'nun 80. maddesi ile ilgili uygulamada, özellikle arttırma oranının saptanması bakımından, ayrıca, TCK'nun 240. maddesinin öngördüğü memuriyetten yoksun kılma cezasına ilişkin uygulama yönünden de önem taşıdığı muhakkaktır.

Cezanın genel önleme etkisinden, uyarıcılık ve caydırıcılık niteliklerinden yararlanılmasında da bu yöntemin rolü ve amaca ulaşma doğrultusundaki olumlu katkıları gerçekten çok büyüktür.

Kararın 1 numaralı kesiminin I., II., III-A., IV-A. V. ve IX. bölümlerinde; 2 numaralı kesiminin IV., V., XIX. ve XX-B. bölümlerinde ve 3 numaralı kesiminin I. ve II-A. bölümlerinde cezalandırılan tüm sanıkların ayrı ayrı kişilikleri, sabıkasız ve temiz geçmişleri, tahsil durumları, içtimaî mevkileri, Yüce Divan huzurundaki tutum ve davranışları da gözönünde tutulup değerlendirilmek suretiyle uygulama yapılması ve kararda takdir ölçülerinin isabetle seçilip kullanıldığını belirleyen açıklamalara da yer verilmesi icap ettiği halde bu hususun gereğince

Esas sayısı : 1981/1

Karar sayısı : 1982/2

yerine getirilmediği görülmektedir.

Sanıkların kişiliklerinin olumlu yönlerini açıklıkla ortaya koyan somut nedenler karşısında, sübute erdiği kabul edilen suçların karar tarihinden yıllarca önce işlenmiş oldukları da gözden uzak tutulmaması olarak, kararın kimi bölümlerinde yapıldığı gibi, temel cezanın, uygulanan kanun maddelerinde yazılı cezaların alt sınırları esas alınmak suretiyle saptanmasını, bu cezaların suç teşkil eden eylemlere ve faillerin kişiliklerine uydurulması, suçla ceza arasında âdil bir denge kurulması bakımından, dolayısıyla kamu yararı açısından zorunlu gördüğüm için, belirtilen bölümlerde, alt sınırın aşılması suretiyle ceza tayini cihe-tine gidilmesini benimseyememiş bulunmaktayım.

Aynı nedenler, 1 numaralı kesimin I., II. ve III. bölümleri ile 2 numaralı kesimin IV., V., XIX. ve XX-B. bölümlerinde, TCK'nun 80. maddesinde yazılı artırma oranının aşağı sınırının aşılmış olması, keza;

1. kesimin I. ve III-A. bölümleri ile 3. kesimin I. ve II-A. bölümlerinde, TCK'nun 240. maddesine dayanılarak sanıkların memuriyetten yoksun kılınmalarına hükmedilirken bu cezanın, süreli olarak ve kanunun, öngördüğü alt sınır tecavüz edilmeksizin, hiç değilse hürriyeti bağlayıcı ceza miktarınca tayin edilmesi gerekirken, haklı nedenler bulunmadığı halde, ilgililerin memuriyetten temelli olarak yoksun bırakılmaları da çoğunluk kararlarına katılmama engellemiştir.

3- TCK'nun 89. maddesiyle uygulama alanına konulan ve 647 sayılı Yasanın 6. maddesiyle kapsamı genişletilen "Cezaların ertelenmesi" ne ve 647 sayılı Yasanın 4. maddesinin öngördüğü "Kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezalar yerine uygulanabilecek ceza ve tedbirler" e ilişkin hükümler, cezanın ve infazın suçlunun kişiliğine uydurulmasını ve ferai-

Esas sayısı : 1981/1

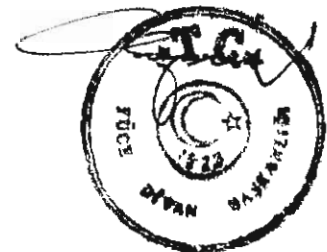
Karar sayısı : 1982/2

leştirilmesini amaç edinen, bundan dolayı cezalar ve ıslâh sistemi içinde hem bu sistemi, hem de birbirini tamamlayan iki önemli müesseseyi oluşturmaktadır.

İlgili maddelerde öngörülen objektif ve sübjektif koşulların gerçekleştiği durumlarda, hükmedilen cezaların yerine getirilmesini belirli süre için şartlı olarak geri bıraktıran ve deneme süresi içinde yeni bir suç işlenmemesi halinde hükümlülüğün "esasen vaki olmamış" sayılmasını, aksi takdirde, yerine getirilmesi geri bırakılan cezanın yeniden işlenen suçun cezasıyla birlikte çektirilmesini gerektiren erteleme müessesesi ile "Suçlunun kişiliğine, sair hallerine ve suçun işlenmesindeki özelliklere göre" kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezaların, kabahatlarda hafif ve cürümlerde ağır para cezasına ya da 647 sayılı Yasanın 4. maddesinde yer alan tedbirlerden birine çevrilmesi müessesesinin başlı başına varlığına sahip, iki ayrı müessese durumunda bulunmaları, koşullar elverişli olduğu takdirde, bu müesseseleri düzenleyen hükümlerin ayrı ayrı uygulanmasına engel teşkil etmemektedir.

Ceza müeyyidesi, kısa süreli hürriyeti bağlayıcı ceza olarak saptandıktan sonra, 647 sayılı Yasanın 4. maddesinin öngördüğü koşulların gerçekleşmesi halinde bu cezanın isteğe rağmen para cezasına yahut anılan maddede yazılı tedbirlerden birine çevrilmemesi cezanın ve infazın feraileştirilmesi ilkesine uygun düşmeyeceği gibi;

Hükmedilen cezanın, objektif ve sübjektif tüm koşulların gerçekleşmiş olmasına karşın, isteğe aykırı olarak, ertelenmemesi de hem cezanın ve infazın suçlunun kişiliğine uydurulmasını engelleyecek, hem de suçluyu, deneme süresi içinde yeni bir suç işlememesi halinde yararlanacağı yasal hak ve olanaklardan topyekûn yoksun bırakma sonucunu doğuracaktır.

Esas sayısı : 1981/1

Karar sayısı : 1982/2

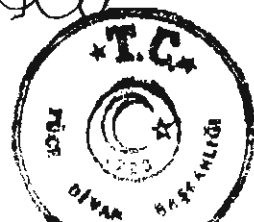
Ceza türleri ile süreleri ve yaşamlarından soyutlanamayacak kişisel durumları elverişli olan ve haklarında olumsuz kanılar edinilmesine yol açacak herhangi bir bilgi ve belge bulunmayan sanıklar hakkındaki cezaların çektirilmesinde ya da hürriyeti bağlayıcı ceza biçiminde çektirilmesinde kamu yararı görülmemesi, yargısal şahsileştirme müessesesi olarak erteleme ve kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezaları para cezasına veya kimi tedbirlere dönüştürme müesseselerinin yasallaştırılmasına neden olduğuna göre, yasal koşulların olduğu ve istemin reddi için haklı yasal nedenlerin mevcut olmadığı durumlarda, mahkemelerin, 647 sayılı Yasanın 4. maddesini uygulamaya ya da hükmedilen cezayı ertelemeye, hatta ilgilileri her iki müesseseden de yararlandırmaya karar vermeleri kamu yararının gereği sayılmalıdır.

Bu bakımdan ve geçmişteki haliyle ahlâki temayüllerinin TCK'nun 89. ve 647 sayılı Yasanın 6. maddeleri açısından ertelemeye engel herhangi bir durum oluşturmamış bulunması nedeniyle kararın 1. kesiminin IV-A. bölümünde Sosyal Sigortalar Kurumu Yönetim Kurulu eski Üyesi sanık Hamdi NUHOĞLU'nun erteleme isteminin reddine karar verilmesini, ayrıca;

Suçluların kişiliklerinin, sair hallerinin ve suçun işlenmesindeki özelliklerin olumlu yönlerini önkoşul olarak benimseyen 647 sayılı Yasanın 4. maddesinin öngördüğü yasal bir engel mevcut olmadığı ve bu husus ilgililerin cezalarının ertelenmesine ilişkin kararlarla da kabul edilip doğrulandığı halde 1. kesimin VII-A. ve VIII-A. bölümleri ile 2. kesimin VI-A., VII-A. ve XVIII-A. bölümlerinde, sanıkların, kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezalarının para cezasına çevrilmesi yolundaki istemlerinin reddi cihetine gidilmesini uygun bulmamaktayım.

Üye

Necdet DARICIOĞLU

YÜCE DİVAN

Esas sayısı :1981/1

Karar sayısı :1982/2

Karar günü :13.4.1982

KARŞIOY YAZISI

1- Hükümün Malatya taşınmaz mal alımları ile ilgili ve VIII. bölüm (B) bendinde yer alan sanıklardan Mehmet Nabi DOĞU, Muhsin ÖZEL ve Recep GÖREY'in dosya münderecatına göre, Malatya'da ki taşınmazların satın alınması nedeniyle teşkil edilen "Ekspertiz Heyetinde" Üye olarak görevlendirildikleri ve görevleri gereği sözü edilen taşınmazların, gerçek kıymetlerinin tesbiti için icap eden dikkat ve ihtimami göstermedikleri ve alım satım yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gerekli araştırma ve incelemeleri yapmadıkları ve bu sebeple arsaların m².nin gerçek değerlerinden fazla olarak gösterilmesine sebebiyet verdikleri anlaşıldığına ve olayın bu oluş şekline nazaran, Türk Ceza Kanununun 230. maddesine mümas görevi ihmal suçunun kanuni unsurları tekevvün ettiği;

2- Sosyal Sigortalar Kurumu'nun İzmir-Eşrefpaşa, Boyabat ve Sinop inşaatları ile ilgili ve hükümün IV ve V inci bölümlerinde yer alan sanıklardan Cahit ÖZKARA ve Ali YILDIZ haklarında TCK'nun 240. maddesi uygulanmak suretiyle ceza tayin edilmiştir.

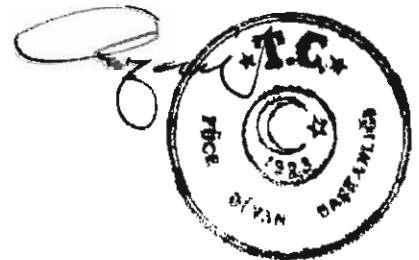
Kontrol mühendisi sanık Cahit ÖZKARA'nın gerçek duruma uygun hakediş raporları düzenlemediği ve müteahhit sanık Ali YILDIZ'ın istekleri doğrultusunda hareketle yapılamayan işleri yapılmış, hazır bulunmayan malzemeleri getirilmiş gibi göstermek suretiyle adigeçen müteahhide fazla para ödenmesine ve Kurumun büyük zarara uğramasına neden olduğu hüküm yerinde kabul edildiğine ve bu şekildeki kabul dosya münderecatına uygun bulunduğu nazarın, evveleminde bahis konusu hakediş raporlarının TCK'nun 340 inci maddesi şumulüne giren "sahte evrak" olup olmadıklarının tesbiti gerekmektedir. Öğretide açıklandığı üzere TCK'nun 339. maddesinde sahtekârlık varakanın maddiyatına taallük ettiği halde,

Esas sayısı :1981/1

Karar sayısı :1982/2

340 ıncı madde de ise varakanın özünü ve muhtevasını ilgilendirmektedir. Maddî sahtekârlık tahrif olunan belgenin dış görünüşünde yapılan sahtekârlıktır. Bu şekilde suç işleyen kimsenin elinde sahit bir varaka mevcuttur. Fail bunu kendisine esas itti haz ederek, sahte bir varaka vücuda getirmekte, yani sahit yazıyı taklit etmektedir. Bu halde varakanın sadece dış görünüşü itibariyle tetkik olunması, bunun sahte olduğunu açığa vurabilir. TCK'nun 340. maddesinde unsurları belirtilen Fikri Sahtekârlıkta ise, sahte varaka dış görünüşü bakımından en ufak bir yolsuzluk gösterememektedir. Sahte olan, hakikate uygun bulunmayan cihet varakanın özü ve muhtevasıdır. Fail şeklen sahit, fakat muhteva itibariyle sahte bir varakaya vücut vermiştir. Bu nevi sahtekârlıkta evvelce mevcut hiçbir varaka yoktur. Esasen varakayı tanzime yetkili olan kimse bu işlemi yapmakta ve varakayı tanzim ederken de bilcümle kanunî şekil ve gereklere riayet etmektedir. Fikri sahtekârlıkta, belge dış görünüşü itibariyle sahte olmadığından, bu hususun (sahteliğin) tetkikle meydana çıkması mümkün değildir. Maddi sahtekârlık herkes tarafından yapılabilir. Sıfat ve vazifesi ne olursa olsun, herhangi bir şahıs eline geçirdiği bir varakayı taklit, tahrif edebilir. Fikri sahtekârlık ise sadece bir memur tarafından, memuriyet vazifesini ifa ederken ve bu vazife icabi resmî bir varaka tanzim olunurken vukua gelebilir. Fikri sahtekârlık ancak bir memur tarafından ika olunabilir ve bu yönüyle maddî sahtekârlıktan ayrılır. Bu bakımdan fikri sahtekârlık ancak resmî evrakta işlenebilir. Maddi sahtekârlığın tesbiti için bilirkişiye müracaat gerektiği halde, fikri sahtekârlıkta ise bilirkişinin hiçbir rolü yoktur. Bu nevi sahtekârlıklar da en kuvvetli delil şakâdettir. TCK'nun 340. maddesinde yer alan fiil; gerçekte olmayan keyfiyet ve ifadeleri gerçek ve huzurunda cereyan etmiş gibi göstermektir.

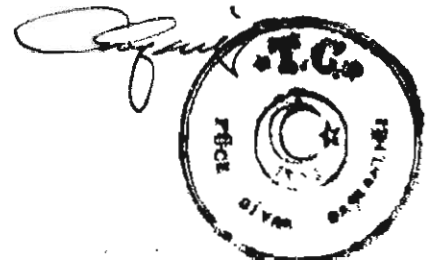
Esas sayısı :1981/1

Karar sayısı :1982/2

Varakanın kanunen yapılmış bir tarifi bulunmamakla beraber bunun "hukuki hüküm ifade eden ve bir hakkın doğmasına ve bir olayın ispatına yarıyan yazılar" olarak tarifi mümkündür. Sahte evrak tanziminden maksat, mevcut olmayan veya husule gelmemiş bulunan bir muhtevayı tevsik eden avrakı vücuda getirmektedir. Bu mahiyetteki varaka, vazifesi icabi memur tarafından düzenlendiği takdirde resmi evrak mahiyetini iktisap eder. Devlet memurları tarafından tanzim olunan evrak, genel olarak resmi dairelere ait olan evraktır.

Sahtekârlık suçunun tekevvünü için zararın doğması aslî bir unsur olmayıp, yalnız zarar imkân ve ihtimalinin mevcut olması kâfidir. Resmi evraktan madut olan varakayı bizzat tanzim etmesi veya malûmatı tahtında başkasına tanzim ettirmesinin suç olması için, hususî bir zararın doğması şart olmayıp, hususi veya umumi bir zararın doğabilmesi, yani ihtimali zararın mevcudiyetinin kâfi olmasına ve sahte vesikanın tanzim edilmesi ile bu vesikalara karşı duyulan amme itimadının zayıflaması bakımından umumi zararın doğmuş olduğunun kabulü gerekeceğine nazaran, sahte resmi evrak tanziminde, hususi evraktan farklı olarak daima zararın mevcut olduğu kabul edilir ve bunun ayrıca ispatı gerekmez. Evrakta sahtekârlık suçlarının bir araya getirilmesindeki sebebi, aynı bir hukuki menfaat, aynı bir suç işleme tarzı ile ihlâl edilmesinde aramak icap eder. Bu hukuki menfaat "ammenin itimadı"; suç işleme şekli ise "sahtekârlık" yani gerçeğin tahrifidir.

Evrakta sahtekârlık suçlarında gerçeğe aykırı olarak vücuda getiren belge "resmi varaka" vasfını haiz olduğu takdirde, ammenin itimadı derhal mutlak surette ihlâl edilmiş olacak, yani içtimaî bir zarar daima ve kendiliğinden doğacaktır. Resmi evrakın gerçekliğine

Esas sayısı :1981/1

Karar sayısı :1982/2

herkes inanmakla mükellef olduğu için, bu gibi evrakın her türlü tahri-
fattan masun kalması icap eder, bir tahrif vukuu bulursa, bu keyfiyet
işbu inancı sarsacağından, kendiliğinden içtimai bir zarar doğacak ve
âmmenin itimadı mutlak surette ihlâl edilmiş olacaktır. Bu itibarla
resmî bir varaka tahrif edilmiş ise, zarar daima mevcut olacaktır. Resmî
evrakın tanzim gayesi, resmî merci ve makamlar vasıtasıyla, bu varakaya
herkesin itimat etmesini teminden ibaret olduğu cihetle, bu gibi evrak
daima ya fert veyahut cemiyet için mühim olan hadise veya münasebetlere
taallük ederler, bu bakımdan resmî evrakta sahtekârlıkta zarar veya
zarar verme ihtimali daima mevcuttur. Resmi evrakta sahtekârlık suçla-
rının bir özelliği vardır ki, o da içtimai zararın herhalde mevcudiyeti
kâfi olup, ayrıca ferdin veya maddî zararın gerçekleşmesine lüzum kalma-
dan suç teşekkül eder.

Yukarıda yapılan açıklamalar, aşağıda tasrih olunan öğretilerde ki
görüşlerle teyit edilmektedir. Profesör Dr. Sahir ERMAN sahtekârlık cü-
rümleri adlı eserin (360-361) sayfelerinde aynen "... tanzim, taşıyır
edilen veya ortadan kaldırılan yazı evraktan madut ise, zaten ve bizza-
rure umumi bir zarar tahakkuk edecek, hususî bir zararın gerçekleşmesi
de imkân dairesine girecektir; hele üzerinde sahtekârlık yapılan varaka
resmi evrakta ise, bu imkân daha da artacaktır. Bu itibarla ayrıca zarar
unsurunu araştırmağa mahal olmayıp, suçun mevzuunu teşkil eden yazının
varaka mefhumuna girip girmeyeceğini incelemek kâfidir. Yani hâkim suça
mevzu teşkil eden yazının varaka kavramına dahil olduğunu kabul ederse,
umumi zararı tevhit etmiş sayacaktır...." Sayfa (224-225) "... Önceleri
evrakta sahtekârlık suçlarının cezalandırılabilmesi için zarar şartı....
fakat zararın bilfiil tahakkuk etmiş olmasının bu suretle şart ittihaz
olunması..... resmî evrakta sahtekârlığın devlet bakımından arzettiği

Esas sayısı :1981/1

Karar sayısı :1982/2

tehlike düşünülürse, içtimai menfaate ne kadar aykırı olduğu görülür, İşte bu gaye ile, gerek doktrin ve gerekse tatbikat safhasında, artık zararın bilfiil tahakkuk etmiş bulunması aranmayıp, bu keyfiyetin sadece mümkün ve muhtemel olması, suçun teşekkülü için kâfi sayılmıştır. Keza bu devirlerde nazarı itibare alınan zarar unsuru, sadece ferdi zarardır. Ancak sonralardaki evrakta sahtekârlık suçunun içtimai bir zarardan da ne'şet edebileceği ve bunun âmmenin itimadının ihlâlinden ibaret bulunduğu kabul edilmiş ve bu telakki güzel ifadesini mehaz 1889 tarihli İtalyan Ceza Kanununda bulmuştur. Umumî veya hususî zarar tevellüt edebildiği takdirde.... zarar unsuru, dar mânada sahtekârlık cürümlerinde zaten meknuz olup, müstakil bir hüviyete malik değildir. Zararın evrakta sahtekârlık suçunda zaten meknuz bulunduğu noktai nazarı, artık mahkeme içtihatlarında da kabul edilmiş bulunmaktadır. 1930 tarihli İtalyan Ceza Kanununun gerekçesinde; "... resmî evrakta sahtekârlıkta, umumî zarar (yalnız muhtemel olarak değil, fakat bilfiil), daima meknuzdur. Çünkü, resmî memurun tasarruffuna izafe edilen delil teşkil edici teminat, ihlâl edilmekte ve bizzarure ve herhalde hukukî nizamın resmî evraka atf eylediği itimadın sahtekârlık suretile sarsılmasını ve.... teşri, idarî veya adlî evrak mevzubahis olduğu takdirde ..... âmme idaresinin intizamının ihlâl edilmemesini istilzam eden istimaî menfaate hâlel iras olunmaktadır. Resmi evrakta .... umumî fiili zarar daima mevcut olup, hususî bir zararın da bulunup bulunmadığı araştırılmak icap etmez.... Bu neviden bir varakaya taallûk eden her sahtekârlık ~~divanî~~ zarar vermek kabiliyetine maliktir." denilmektedir.

Kontrol mühendisi sanık Cahit ÖZKARA tarafından tanzim olunan hakediş raporlarının "resmî evraktan madut olduğu" ve işbu hakediş raporlarında, müteahhit sanık Ali YILDIZ'ın istekleri doğrultusunda

Esas sayısı :1981/1

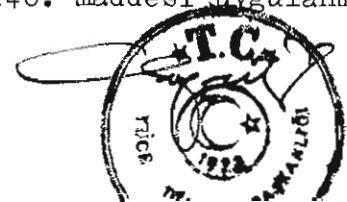
Karar sayısı :1982/2

hareketle yapılmayan işbu yapılmış, hazır bulunmayan malzemeler getirilmiş gibi gösterilmek suretiyle müteahhide fazla para ödenmesinin sağlandığı ve böylece kurumun büyük zarara uğramasına neden olunduğu dava dosyası müderecatından anlaşıldığına ve evrakta sahtekârlık suçlarında "hilâfı hakikat olarak" tanzim olunan belge "resmî varaka" vasfını haiz olduğu takdirde, âmmenin itimadı derhal ve mutlak surette ihlâl edilmiş olacağı ve bu suretle de içtimaî (umumi) bir zarar daima kendiliğinden doğacağı cihetle, sanıkların fiili ile TCK'nun 340. maddesinde yazılı suçun kanuni unsurlarının tekevvün etmiş olduğunun kabulü gerektiği;

3- Sosyal Sigortalar Kurumu'nun İzmir-Eşrefpaşa, Sinop ve Boyabat inşaatları ile ilgili ve hükmün VIII. bölümünde yeralan sanıklardan Erol SÜER, Şeref ŞAHİN ve Kâmil TELCİ'nin merkeze gönderilen hakediş raporlarının incelenmesi sırasında, sözü edilen raporların hakiki kotalara uygun bir şekilde tanzim edilmediğini bildikleri halde, mevzuatta gösterilen usul ve esaslara uyulmak suretiyle gerekli kontrol ve önlemlerin alınması için gayret göstermediklerine dair dava dosyasında yeterli delil bulunduğu halde, aksi kanaatle beraatlerine karar verildiği;

4- ~~İzmir~~-Eşrefpaşa, Sinop ve Boyabat Hastane inşaatları ile ilgili ve hükmün XIII, XIV. ve XV inci bölümlerinde yeralan sanıklardan Atilla BİLEN, Vahit ERUZ ve Şevki ÜLER'in kendilerine isnat olunan görevi kötüye kullanma suçunun sübuta erdiğine dair yeterli delil bulunduğu;

5- Sosyal Sigortalar Kurumunun Sinop ve Boyabat hastane inşaatları ile ilgili ve hükmün XIX. ve XX nci bölümlerinde yeralan sanıklardan Sedat ZAİM ve Ali YILDIZ haklarında TCK'nun 240. maddesi uygulanmak

Esas sayısı :1981/1

Karar sayısı :1982/2

suretiyle ceza tayin edilmiştir. Bu her iki sanığın sübuta eren eylemlerinin, karşıoy yazımın 2. kısmında ayrıntılı olarak açıklandığı gibi TCK'nun 340 inci maddesinde yazılı suçu oluşturacağı;

6- Sosyal Sigortalar Kurumu fonlarının Bankalara aktarılması ile ilgili ve hükmün son bölümünde yer alan sanık Hilmi İŞGÜZAR hakkında TCK'nun 240. maddesi uygulanmak suretiyle ceza tayin edilmiştir.

Her ne kadar sanık Hilmi İŞGÜZAR hakkında "Sosyal Sigortalar Kurumu fonlarının bankalara yatırılması" ile ilgili eylemlerinden dolayı TCK'nun 240. maddesi gereğince cezalandırılması istemi ile dava açılmış ise de; CMUK'nun 257/2. ve 258 inci maddeleri uyarınca mahkemeler fiili takdirde, son tahkikatın açılması hakkındaki karar, iddia, tavsif ve savunmalarla bağlı olmayıp, hakikatı meydana çıkarmak için sanığın gerek lehinde ve gerek aleyhinde olan sübut vasıtalarını re'sen araştırıp, bütün delilleri takdir ederek hüküm tesis edeceklerdir. Adıgeçen sanığın, görevi icabi kurum fonlarının bankalara yatırılmamasını sağlaması gerekirken ilgili mevzuata, Bakanlar Kurulu Kararlarına, yıllık yatırım programlarına ve yönetim kurulu kararlarına aykırı hareketle görevini kötüye kullanma dışında ilgililerden menfaat temin ettiği, dava dosyasında mevcut ve son soruşturma safhasında ikame edilen delillerle zahire çektiği ve bu duruma göre, hakkında Türk Ceza Kanununun 213/2. maddesi gereğince ceza tayin edilmesi icap edeceği görüşü ile çoğunluk kararına bu nedenlerle katılmıyorum.

Üye

Servet TUZUN

Servet Tuzun

YÜCE DIVAN

Esas sayısı : 1981/1

Karar sayısı : 1982/2

Karar günü : 13.4.1982

KARŞIOY GEREKÇEM

Yüce Divan kararının, karşıoy kullandığım bölümlerinde çoğunluk görüşüne katılmama gerekçelerimi olay ve hüküm sırasına uyarak belirtiyorum :

1- Sanık Hamdi NUHOĞLU'nun;

Üsküdar'daki taşınmaz alımlar nedeniyle SSK Yönetim Kurulu'nun 15.3.1978 günlü, 4968 sayılı Kararını satıcılarla ilişki kurarak ve onlar yararına değiştirme girişiminde bulunduğu için öbür Yönetim Kurulu Üyelerinden ayrı olarak görevini kötüye kullanmak suçundan cezalandırılırken, başka bir gerekçe, özel bir neden gösterilmeden cezanın aşağı sınırının aşılması uygun değildir.

2- Sanık Fuat AZMİOĞLU'nun;

4.6.1975'de getirildiği SSK Yönetim Kurulu üyeliğinde 6.3.1981'e kadar olaylar ve işlemler üzerinde bilgisi, avukatlıktan gelmesi nedeniyle de zengin deneyimi olacağından, Yönetim Kurulu'nun 20.7.1978 günlü toplantısında Malatya'daki taşınmazların alımı konusu görüşülürken özen gösterip "SSK gayrimenkul Alım, Satım, Vergi ve Kira İşleri ile Muhafaza ve Bakım Yönetmeliği"nin 8. ve sonraki maddelerine göre ekspertiz çalışmalarının gerektiği biçimde yapılmadığını, özellikle ana ve kira bedellerinin ayrı ayrı hesaplanmadığını belirtip ilgilileri uyararak olumsuz oy kullanarak aykırılıkları engellemesi, zararı önlemesi gerekirken, beklenen davranışlardan uzak kalması, eyleminin görevi savsaklar suçunu oluşturduğunu göstermektedir.

3- Sanık Nihat BİLGİN'in;

SSK Emlâk İşleri Dairesi Başkan Yardımcısı ve Ekspertiz Kurulu

Esas sayısı : 1981/1

Karar sayısı : 1982/2

Başkanı olarak, Üsküdar ve Bomonti'deki ekspertiz (değerlendirme) çalışmalarına katıldığı, bir satış önerisi bulunmayan ikinci taşınmazın da ekspertizini yaptırdığı, arsa ve yapı bedellerini ayrı ayrı değerlendirmek gerekirken global (yuvarlak) değerler biçilmesine neden olarak ilgili yöntemelik kurallarına aykırı durumların önde gelen sorumluluklarından bulunduğu, konusunda uzman ve deneyimli bir kişi olmasına karşın satıcılarla kurulan ilişkiler içinde, uzun yıllar çalıştığı Kurumu'nun zararına, taşınmaz sahiplerine büyük yarar sağladığı gözetilmeyerek cezasının ertelenmesi uygun değildir.

4- Sanıklardan Mehmet Nabi DOĞU; Muhsin ÖZEL ve Recep GÖREY'in;

Ekspertiz kurulu üyeleri olarak, Başkanları Nihat BİLGİN'in yanlış ve yanıltıcı bilgi verip yönlendirmesine karşın ilgili yöntemelik kurulları gereğince Malatya'daki taşınmazların ekspertizlerini yapmaları Genel Müdürlüğün istem ve onayı bulunmayan ikinci taşınmazı incelemeleri, Nihat BİLGİN'in ve satıcılar vekilinin etkilerinde kalmaları, görevlerinin gereği olan özeni göstermemeleri, kanıtlar gözetildiğinde eylemlerinin görevi savsaklama olarak kabulünü zorunlu kılmaktadır.

5- Sanık Hilmi İZGÜZAR'ın;

Eşrefpaşa, Boyabat ve Sinop'taki hastahane yapımlarında yüklenici Ali YILDIZ yararına değişik biçim ve yolda girişimleri, etkileme, yönlendirme çabalarıyla bunlar sonucunda SSK'nun zarara uğradığı konularında kuşkuya yer bırakmayan güçlü belirtiler vardır. Ancak, hukuksal yönden, ilgili kurum ve kavramların yapıları, içerikleri ve konuya ilişkin örnek yargı kararları karşısında sözü edilen yolsuzlukların rüşvet karşılığında yapıldığı ~~sonucuna~~ varmak için yeterli kanıt ve açıklık yoktur. Hasan İZGÜZAR adına tapuda kayıtlı İzmir'deki apartman dairesinin

Esas sayısı : 1981/1

Karar sayısı : 1982/2

Ali YILDIZ'ın parasıyla alındığı konusunu vermekten uzak olan tanık ifadeleriyle rüşvet suçunun oluştuğunu benimsemek olanaksızdır. Toplanan kanıtlar, Hilmi İŞGÜZAR'ın bu konudaki eylemini ancak görevi kötüye kullanma niteliğinde gösterdiğinden Türk Ceza Yasası'nın 240. maddesinin uygulanması gerekirdi.

6- Sanık Ali YILDIZ'ın;

Hasan İŞGÜZAR adına kayıtlı yukarda belirtilen daire nedeniyle eylemi, Hilmi İŞGÜZAR'ın eylemine bağlı olarak, görevi kötüye kullanma suçuna katılmak olarak nitelendirilerek Türk Ceza Yasası'nın 64. ve 240. maddeleriyle cezalandırılması uygun düşerdi.

7- Sanık Hasan İŞGÜZAR'ın;

Adına alınan dairenin rüşvet konusu olduğu, rüşveti gizlemek yolunu izlediği yeterli biçimde kanıtlanamadığından beraatine karar verilmesi gerekirdi.

8- Sanıklar Şeref ŞAHİN ve Kâmil TELCİ'nin;

Eşrefpaşa Hastahanesi yapımına ilişkin 6 nolu hakedişin Merkezde incelenmesi sırasında Bakan Hilmi İŞGÜZAR'ın Genel Müdür Yardımcılarından Bekir Sami AKAY aracılığıyla konuya elatması üzerine anılan hakediş bakiyesi (artığı) nin yükseltilmesi amacıyla yapılan toplantıya, birinin uygulama Fen Heyeti Müdürü, öbürünün de Mühendisi olarak katıldıkları bellidir. Toplantıya Başkanlık eden Bekir Sami AKAY, Kâmil TELCİ'den yapım için yeterli gereçlerin verilerek hakediş raporunun (yazanağının) bağlanmasını istemiştir. Kâmil TELCİ'nin bu direktifi Mühendis Adnan KILIÇ'a iletmesi üzerine hakediş artığının 12.259.653,77.-TL. olarak bağlandığı böylece SSK'nun bu işte 9 milyonu aşan bir zarara uğradığı anlaşılmaktadır. 6 no.lu hakedişi, Bakanın istemi doğrultusunda de-

Esas sayısı : 1981/1

Karar sayısı : 1982/2

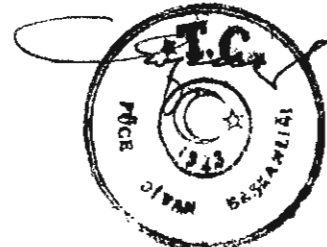
ğiştirilen durumuyla imzalayan bu iki sanık, yine Bekir Sami AKAY'ın Boyabat yapısına ilişkin 5., Sinop yapısına ilişkin 4 no.lu hakediş artıklarının yükseltilmesi için düzenlediği toplantıya da katılmışlar, Şeref ŞAHİN, artığı yükseltmeyi sağlamak amacıyla 500 ton demir ile 500 m³ kerestenin sonradan eklendiğini bilerek raporu imzalamıştır. Kanıtlara ve tüm dosya içeriğinde kendileriyle ilgili bölümlere göre görevlerini kötüye kullanmaktan cezalandırılmaları uygun olurdu.

9- Sanıklardan Zafer Seçim TUNCER ve Kemal TURAN'ın;

İzmir - Eşrefpaşa Hastahanesi yapımında yüklenicinin yer teslimi istemi üzerine 6.7.1978 günlü onayla gönderilmelerinde, hiçbir işlem yapmadan, yer tesliminde bulunmama nedenlerini belirten bir tutanak düzenlemeden Ankara'ya dönmekle İnşaat ve Talimat İşlerine Ait Genel Şartname'nin "inşaat yerlerinin teslimi" başlıklı 11. maddesine aykırı davranışlarının yeterli kanıtları bulunmakla görevlerini savsaklamakta cezalandırılmaları uygun olurdu.

10- Sanıklar Rafet AÇIKGÖZ, Bekir AYKAÇ ve Sinan ERDOĞAN'ın;

Kontrol Mühendisi Cahit ÖZKARA ile yüklenici Ali YILDIZ'ın Eşrefpaşa Hastahanesi yapımına ilişkin olarak düzenledikleri altı hakediş raporundan beşini (Rafet AÇIKGÖZ'ün 2 no.lu, Bekir AYKAÇ'ın 3 no.lu, Sinan ERDOĞAN 4 ve 5 no.luları) imzaladıkları saptanmıştır. Gerçekleri yansıtmadığı anlaşılan bu raporlardaki, kazı, toprak taşınması ve gereç yığılı durumlarını araştırıp gerçekleştirenleri ortaya çıkarmaları, başta Kontrol Mühendisi olarak öbür ilgililerle ilişki kurup araştırma yapıp bilgi olarak varacakları sonuca göre hakedişleri imzalamamaları gerekirken, beklenenin tersine davranışları, görevi savsaklama suçunu işlediklerini göstermektedir.

Esas sayısı : 1981/1
Karar sayısı : 1982/2

11- Sanık Atilla BİLEN'in;

Merkez görevlisi olarak Eşrefpaşa yapımına ilişkin 3, 4 ve 5 no.lu ile Boyabat yapımına ilişkin 2 ve 3 no.lu hakedişleri inceleyerek raporlar üzerine zaman zaman eksiklikler konusunda notlar yazmasına karşın, kazı, toprak taşınması ve gereçlerin yığılımı yönünden gerçekleri yansıtmayan, kendi bulduğu eksikliklerin giderildiğini göstermeyen sonraki hakedişleri imzalaması, görevi savaşaklama suçunun öğelerini taşıdığından böylece nitelendirilerek cezalandırılması gerekirdi.

12- Sanık Vahit ERUZ'un;

SSK Yapı İşleri Dairesi Başkanlığı'nda görevli inşaat mühendisi olarak Boyabat yapımına ilişkin 1 ve 2 no.lular ile Sinop yapımına ilişkin 4 no.lu hakedişi inceleyip imzaladığı saptanmıştır. Bu raporların, kararın ilgili bölümlerinde belirtildiği üzere, kazı, toprak taşınması ve gereçler yönünden gerçekleri yansıtmadığı, bu birimlerin yüksek gösterilmesiyle yükleniciye fazla para ödemek amacının güdüldüğü anlaşılmaktadır. Sanık, bu biçimdeki raporların işleme konulmasını önlemeyerek, gereklerini yapmayarak görevini kötüye kullanmış olmaktadır.

13- Sanık Şevki ÜLER'in;

Boyabat yapımına ilişkin 5 ve Sinop yapımına ilişkin 3 no.lu hakediş raporlarını inceliyerek imzaladığı saptanmıştır. Gerçekleri yansıtmayan şişirilmiş bu raporlarla, yukarıda görev türleri benzeyen öbür sanıklara ilişkin karşıoy bölümlerinde açıklanan nedenlerle ve yaygın söylentileri de gözeterek yükleniciye fazla para ödenmesini engellemesi gerekirken beklenen tutumdan kaçınması görevini savaşakladığını kanıtlamaktadır.

14- Sanık Metin KÖŞÜK'ün;

Merkezde görevli mühendis olarak Eşrefpaşa yapımına ilişkin

Esas sayısı : 1981/1

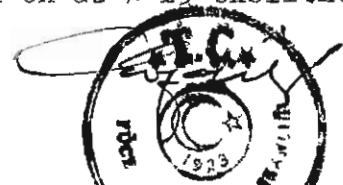
Karar sayısı : 1982/2

2 no.lu hakediş raporunu inceleyip imzalayarak önceki bölümlerde öbür görevliler için açıkladığım davranışlarıyla görevini kötüye kullanma durumunda bulunduğu anlaşılmaktadır.

15- Sanık Mustafa ENGİNSU'nun;

Sinop Hastahanesi ve Hemşire Koleji yapıları işinde cezalandırılmasını gerekli kılan tutumunu ayrıntıyla belirtmek, kararın tümlüğü için yararlı olacaktır. Yapım işi 11.8.1978'de ihaleye çıkarılmış ve ihale % 15,70 oranında indirim öneren Mevlüt HAMZAOĞLU'nda kalmıştır. Ali YILDIZ, 11.8.1978 günlü dilekçesiyle SSK Genel Müdürlüğü'ne başvurarak, "en düşük bedelden % 15 daha eksisine" işi almak istediğini bildirmiş ve 6.014.000.-T.lık geçici güvenceyi de bankaya yatırmıştır.

Alım - Satım Talimatnamesi'nin 50/b maddesi uyarınca, Satınalma Komisyonu, 11.8.1978'den başlayarak beş gün içinde ihaleye katılanlara bildirimde bulunarak "ihale bedelinden en az % 5 eksiltme yapabileceklerini" duyurmuştur. Belirlenen sürede başka başvuru ve indirim önerisi gelmediğinden, 18.8.1978'de yapılacak açık eksiltmede bulunmaları gereği HAMZAOĞLU ve YILDIZ kuruluşlarına tebliğ edilmiştir. Ali YILDIZ, 17.8.1978'de verdiği ikinci dilekçesiyle % 15 daha indirim önerisinden vazgeçmiştir. Bu durumda Satınalma Komisyonu, Ali YILDIZ'ın geçici güvencesinin "irat kaydedilip edilemeyeceği" konusunda Başhukuk Müşavirliği'nin görüşünü aldıktan sonra işlem yapılmasını kararlaştırmıştır. Başhukuk Müşavirliği dosyada bulunan yazısındaki nedenlerle olumlu görüş vermiştir. Malzeme Dairesi Başkanlığı ise, yürürlükteki kurallara ve izlenen yöntemlere göre geçici güvencenin gelir kaydı gerektiğini bildirmiştir. Genel Müdür Mustafa ENGİNSU, ilgili yazıya koyduğu 22.8.1978 günlü notuyla "hukuki mütalaa gözönünde bulundurulacak geçici teminatın iade edilmesinin uygun olacağını emretmiş, aynı güvencesi Ali YILDIZ'a geri verilmiştir. Oysa, ihale bedelinden en az % 15 eksiltme

Esas sayısı : 1981/1

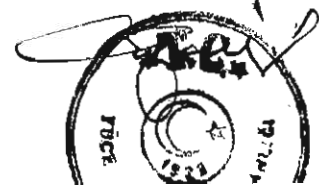
Karar sayısı : 1982/2

yapılabileceğine ilişkin duyuru 11.8.1978'den 15.8.1978'e değin askıda kalmış, kanımca, beş günlük süre dolduktan sonra 17.8.1978'de Ali YILDIZ vazgeçme dilekçesini vermiştir.

Öte yandan, Sinop Hastahanesi ve Hemşire Koleji yapımı eksiltmesine ilişkin Şartname'nin 11. maddesine göre, teklif mektuplarının açılmasıyla sözleşmenin yapılmasına değin geçen süre içinde önerilerden vazgeçilmesi durumunda, yatırılan güvencelerin gelir kaydı zorunludur. Bu kurallara aykırı biçimde geçici güvenconin geri verilmesine olur, görevi kötüye kullanma eylemi niteliğindedir.

16- Sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın;

Fonların bankalara aktırılmasında doğrudan ve dolaylı etkilemede bulunduğu anlaşılmaktadır. Hema Traktör Sanayii ve Ticaret Anonim Şirketi'nin, Türkiye Vakıflar Bankası Ankara ile Yapı ve Kredi Bankası Kızılay Şubeleri aracılığıyla 1978 yılında Belçika'dan ithal ettiği traktörlere ilişkin olarak düzenlenen poliçeleri vadelerinde ödeyemediği, bu ödemelerin adı geçen bankaların kendi kaynaklarından yapıldığı, SSK'ca 7.4.1978'den 28.6.1978'e değin bu bankalara toplam 900 milyon TL. yatırıldığı, poliçelerin vadeleriyle SSK fonlarının bankalara yatırılması tarihlerinde paralellik (koşutluk) bulunmaktadır. Son poliçenin vadesinden sonra Hema'nın ortaklarından Ahmet HATTAT'ın Yılmaz TURAN'a 4.600.000.-TL. ödediği, 18.7.1978'de de Hasan İŞGÜZAR'la kardeşi Ayşe Handan DURSUN'un Kemal GÜNEŞ ve Şükrü ACAR'dan sırasıyla 2.500.000.- ve 2.000.000.-TL. ya Çankaya Ant Sokakta satın aldıkları iki apartman dairesinin bedellerinin Hilmi İŞGÜZAR'la sıkı ilişkisi olan Yılmaz TURAN tarafından ödendiği toplanan kanıtlardan anlaşılmaktadır. Bakanın, atama, görevden alma ve olur verip vermemekle işleri olumlu ve olumsuz yönlendirip sonuçlandırma yetkilerine dayanan, sıfatından kaynaklanan

Esas sayısı : 1981/1

Karar sayısı : 1982/2

çabalarının etki ve gücüne karşı çıkamayan yöneticilerin işlemleriyle fonların bankalara yatırıldığı olgusu ağırlık taşımaktadır.

Bu durumda, dosyadaki belgelerle tanık sözlerinin birlikte değerlendirilip olayların akışı ve işlemlerin gelişmesi bir bütün içinde gözlemlendiğinde, sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın SSK fonlarının bankalara aktarılmasını sağlatarak kazandırdığı olanak ve kolaylıklar için Yılmaz TURAN aracılığıyla HEMA Traktör Sanayii ve Ticaret Anonim Şirketinden rüşvet aldığı kabul edilerek cezalandırılması yoluna gidilmeli idi.

Sorular, alınan yanıtlar, gelen yazı karşılıkları, dinlenen tanık sözleri ve dosya içeriğiyle doğrulanan savlar karşısında yukardaki karşıoy nedenlerime uyan öbür karşıoy yazılarına da katılıyorum.

Üye

Yekta Güngör ÖZDEN

